

Logističko špediterski operator u postupku uvoza robe iz treće zemlje kao outsourcing usluga

Drenić, Marijana

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics and Business in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:073563>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-30**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Sveučilišni diplomski studij (Poslovna ekonomija; smjer: Logistički
menadžment)

Marijana Drenić

**LOGISTIČKO ŠPEDITERSKI OPERATOR U POSTUPKU
UVOZA ROBE IZ TREĆE ZEMLJE KAO OUTSOURCING
USLUGA**

Diplomski rad

Osijek, 2024.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Sveučilišni diplomski studij (Poslovna ekonomija; smjer: Logistički
menadžment)

Marijana Drenić

**LOGISTIČKO ŠPEDITERSKI OPERATOR U POSTUPKU
UVOZA ROBE IZ TREĆE ZEMLJE KAO OUTSOURCING
USLUGA**

Diplomski rad

Kolegij: Sourcing i usluge kupcima

JMBAG: 0010095374

e-mail: drenicm@gmail.com

Mentor: Izv. prof. dr. sc. Aleksandar Erceg

Osijek, 2024.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Economics and Business in Osijek
University Graduate Study (Logistics Management)

Marijana Drenić

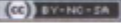
**LOGISTICS FORWARDING OPERATOR IN THE
PROCEDURE OF IMPORTING GOODS FROM A THIRD
COUNTRY AS AN OUTSOURCING SERVICE**

Graduate paper

Osijek, 2024.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da e diplomski (navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom Creative Commons Imenovanje — Nekomercijalno — Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska .
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti, NN 119/2022).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i daje sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Marijana Drenić

JMBAG: 0010095374

OIB: 49557129483

e-mail za kontakt: mdrenic@efos.hr

Naziv studija: Sveučilišni diplomski studij Logistički menadžment

Naslov rada: Logističko špediterski operator u postupku uvoza robe iz trećih zemalja kao outsourcing usluga

Mentor/mentorica rada: Izv. prof. dr. sc. Aleksandar Erceg

U Osijeku, 25. travnja 2024. godine

Potpis

Logističko špediterski operator u postupku uvoza robe iz treće zemlje kao outsourcing usluga

SAŽETAK

Rad započinje prikazom metodologije prema kojoj je pisan, ista se proteže kroz sljedeća poglavlja: predmet istraživanja, cilj istraživanja te znanstvene metode. Teorijski dio rada sadrži definicije outsourcinga, špedicije te ostalih pojmova vezanih uz iste. Istaknute su prednosti korištenja outsourcinga, isto kao i važnost kvalitetne poslovne analize prije odabira outsourcing partnera. Špedicija je vrsta outsourcing usluge, a definira se kao skup poslova, operacija, pravila i funkcija pomoću kojih se omogućuje otprema ili doprema robe iz matične u stranu državu i obrnuto. Ključna osoba u špediciji je špediter koji organizira i kontrolira sve poslove vezane uz proces špedicije. Najvažnije je da posjeduje potrebna znanja i certifikate kako bi usluga špedicije mogla biti potpuna.

Praktični dio rada prati proces dostave robe iz Amerike do Hrvatske. Originalnim dokumentima (na kojima su prekriveni točni podaci poduzeća zbog zaštite podataka) prikazan je kronološki tijek nabave i uvoza robe iz Amerike u Hrvatsku.

Robu pratimo kroz cijeli proces transporta, procesom i dokumentacijski. Ponuda špeditera, ugovor o zastupanju, dispozicija, račun robe, račun prijevoznika, potrebne dozvole za prijevoz, pomorski teretni list, CMR, uvozna carinska deklaracija i konačni račun prikazani su na stvarnom poslu uvoza robe. Detaljni pregled svakog od navedenih dokumenata daje uvid u to koliko je zapravo proces uvoza robe iz zemlje koja nije članica Europske unije u zemlju članicu jednostavan ukoliko odaberemo špeditera koji ima znanje, iskustvo i potrebne resurse.

Zaključak rada obuhvaća skup znanja iz teorije i prakse, objedinjuje bitne informacije te prednosti i nedostatke brodskog prijevoza preko špedicije.

Ključne riječi: outsourcing, logistika, špedicija, špediter, AEO, carina

SUMMARY

The paper begins with a presentation of the methodology according to which it was written, it extends through the following chapters: the subject of research, the goal of research and scientific methods. The theoretical part of the paper contains definitions of outsourcing, forwarding and other terms related to them. The advantages of using outsourcing were highlighted, as well as the importance of quality business analysis before choosing an outsourcing partner. Freight forwarding is a type of outsourcing service, and it is defined as a set of jobs, operations, rules and functions that enable the shipment or delivery of goods from the home country to a foreign country and reverse transport procedure. The important person in forwarding is the forwarder who organizes and controls all tasks related to the forwarding process. The most important thing is that he has the necessary knowledge and certificates so that the forwarding service can be complete.

The practical part of the work follows the process of delivery of goods from America to Croatia. The original documents (on which the exact data of the company are covered for data protection) show the chronological flow of procurement and import of goods from America to Croatia.

We monitor the goods throughout the entire transport process, process and documentation. The freight forwarder's offer, representation agreement, disposition, goods account, carrier's account, required transport licences, sea bill of lading, CMR, import customs declaration and final invoice are shown on the actual business of importing the goods. A detailed overview of each of the mentioned documents gives an insight into how easy the process of importing goods from a country that is not a member of the European Union to a member country is if we choose a forwarder who has the knowledge, experience and necessary resources.

The conclusion of the paper includes a set of knowledge from theory and practice, combines essential information and the advantages and disadvantages of shipping via forwarding.

Keywords: outsourcing, logistics, forwarding, forwarder, AEO, customs

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. METODOLOGIJA RADA	2
3. POJAM OUTSOURCINGA	3
3.1. Svrha, cilj i vrste outsourcinga	3
3.2. Proces odabira outsourcing partnera	6
3.3. Prednosti i nedostaci outsourcinga	9
4. ŠPEDICIJA KAO OUTSOURCING USLUGA	11
4.1. Vrste špediterskih poslova	12
4.1.1. Tarifno – konjunktorni poslovi	14
4.1.2. Operativni poslovi	15
4.1.2.1. Ugovaranje prijevoza i ispostavljanje prijevoznih isprava	18
4.1.2.2. Transportno osiguranje robe	19
4.1.2.3. Zastupanje u carinskom postupku i angažiranje inspekcijskih službi.....	20
4.1.3. Specijalni poslovi špeditera	22
4.1.4. Stvaranje konkurentske prednosti špeditera – AEO status carinskog zastupnika	23
5. PRIMJER UVOZA ROBE IZ TREĆIH ZEMALJA I ULOGA LOGISTIČKO- ŠPEDITERSKOG OPERATORA.....	25
5.1. Opći podaci o uvoznom poslu i prateća dokumentacija.....	30
5.2. Organizacija i provedba puta od Amerike do zemlje članice EU.....	37
5.3. Provedba uvozne procedure u ispostavi carinskog ureda Osijeku.....	45
5.4. Zaključivanje posla uvoza robe	48
6. ZAKLJUČAK	51
LITERATURA	53
Popis slika	55

1. UVOD

Kroz ovaj diplomski rad detaljno će se objasniti pojam outsourcinga te njegovi prednosti i nedostaci. Prvi dio rada sadrži teorijsku obradu outsourcinga i špedicije kao outsourcing usluge. Outsourcing postoji već desetljećima u poslovnom svijetu, no svakim danom dodatno se razvija uz razvoj tehnologije i znanja. Outsourcing predstavlja najbolju i najučinkovitiju pomoć poduzeću ukoliko se odabir outsourcing partnera provede na temelju dugotrajnih i iscrpnih analiza. Kod odabira nužno je pratiti i paziti na sve kriterije. U užu krug može ući nekoliko potencijalnih outsourcing partnera, no na kraju je potrebno odabrati najboljeg ovisno o sektoru poduzeća za koji se bira.

Mnogo je prednosti outsourcinga, no među onima najbitnijima su: financijska stabilnost, smanjenje operativnih fiksnih troškova, direktno odabrani vrsni stručnjaci u području koje predmet suradnje, iskustvo te orijentiranost ka istom cilju. Nedostataka nema puno, no ipak treba pomno paziti na stavke ugovora s outsourcing partnerom kako ne bi došlo do neplaniranih troškova, otkrivanja povjerljivih informacija ili gubitaka poslovnih partnera ukoliko outsourcing partner odluči također baviti se istom vrstom posla te se direktno ponudi našim partnerima.

Špedicija obuhvaća skup djelatnosti kojima se omogućuje lakše i brže transportiranje roba unutar matične i vanjskih zemalja. Špediter je osoba od koje sve počinje, mora imati potrebne kvalifikacije i licence kako bi mogao učinkovito odraditi sve poslove koji su u njegovoj domeni. Na praktičnom primjeru prikazan je uvoz robe iz SAD-a u Republiku Hrvatsku.

Svrha rada je, uz teorijsku obradu pokazati i na primjeru organizaciju transporta robe brodskim prijevozom, od Amerike do Europe te kombinacijom cestovnog prometa od Njemačke do Republike Hrvatske, te ulogu špeditera kao carinskog zastupnika u obavljanju postupka uvoznog carinjenja robe iz trećih zemalja, Amerike.

Zaključak rada sadrži kratki osvrt na prikupljene informacije te znanja dobivena istraživanjem za izradu rada.

2. METODOLOGIJA RADA

2.1. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja ovog diplomskog rada je kroz teoriju i praktični primjer objasniti pojam outsourcinga, špedicije, carine te carinskog poslovanja. Prvi dio rada prikazuje navedene pojmove u teorijskim okvirima, dok drugi dio rada na praktičnom primjeru daje jasan uvid u postupak odabranog špedicijskog operatora prilikom uvoza robe iz Amerike u Republiku Hrvatsku.

2.2. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja u diplomskom radu je prikazati cjelokupni proces špediterskog posredovanja pri uvozu robe iz Amerike u Republiku Hrvatsku. Prikazane su prednosti korištenja usluge špeditera te sam proces carinske odrade prilikom ulaska robe u Republiku Hrvatsku.

2.3. Znanstvene metode

Kod izrade ovog diplomskog rada korišteno je više znanstvenih metoda i to: metoda klasifikacije, metoda deskripcije, metoda sinteze i analize te metoda kompilacije.

Metodom deskripcije detaljno je opisan proces outsourcinga, odabira špeditera te su njome detaljno pojašnjeni svi bitni pojmovi vezani uz uslugu špedicije. Klasifikacijom je napravljena sistematska podjela pojmova, s općih na posebne te su njome nabrojane vrste outsourcinga, špedicije te prednosti i nedostaci istih.

Metodom sinteze i analize prikupljeni su podaci špedicijskog operatora, kroz ustupljene primjere dokumentacije te razgovor s djelatnicima špedicije i carinske ispostave.

Metodom kompilacije interpretirani su i obrađeni navodi i stajališta drugih autora koji su upotrijebljeni prilikom izrade ovog diplomskog rada.

3. POJAM OUTSOURCINGA

Najjednostavnija definicija outsourcinga je delegiranje određenih poslovnih aktivnosti partneru izvan matičnog poduzeća, posebno specijaliziranom za određenu vrstu djelatnosti.

„Outsourcing predstavlja dugoročan pravni odnos kojim jedno pravno lice povjerava trećem licu upravljanje, podršku i unapređenje dijela ili cjelokupne IT infrastrukture, IT funkcije, odnosno poslovnog procesa.“ (Dvorski, Ruža, Kovšca, 2007:58)

Prema Ferišaku (2002) outsourcing obuhvaća proces eksternalizacije svih zadataka koji nisu od strateškog značenja iz poduzeća, točnije određene aktivnosti se prebacuju onima koji će ih obaviti jednako dobro ili bolje, uz manje troškove i točno na vrijeme. Sve zadatke kod outsourcinga obavlja tvrtka koja se orijentirala točno za traženu vrstu poslova, primjerice održavanje, čišćenje, pakiranje, distribucija ili bilo koji posao iz IT područja djelatnosti.

Prema Buneti i Stanković Obruč (2021) outsourcing je prisutan u mnogim poslovnim aktivnostima, najčešće su to usluge računovodstva, marketinga, IT usluge, usluge čišćenja i održavanja. Razvojem elektroničkog poslovanja brišu se granice poslovnih organizacija čime se ulazi u potpuno novu eru poslovanja. Poduzeća međusobno grade stabilne poslovne veze, bazirajući se na jedan ili nekoliko sektora poslovanja koji su im najučinkovitiji dok ostale odrađuju preko poduzeća partnera kojeg iznajmljuju za završetak određenih poslovnih zadataka. Matično poduzeće se bazira i usredotočuje na jačanje najvažnijeg sektora svoje djelatnosti time što druge zadatke odrađuje na način da plati nekoga tko će ih odraditi brže i učinkovitije. Samim time dolazi do reorganizacije poslovanja te se vrijeme i resursi dobiveni outsourcingom usmjeravaju na drugi cilj.

3.1.Svrha, cilj i vrste outsourcinga

Ukoliko se strategija outsourcinga koristi i odabere na pravilan način kao krajnji rezultat poduzeće ima uštedu troškova, više vremena za druge zadatke te siguran uspjeh za zadatke koji su povjereni vanjskom subjektu. Svrha korištenja outsourcinga je bolja konkurentnost na tržištu, financijska ušteda te vrijeme koje ostaje za aktivnosti koje matičnom poduzeću trenutno bolje „leže“.

Prema Paviću (2016) postoje mnoštvo razloga koji poduzeća usmjeravaju na korištenje outsourcinga. Svako poduzeće treba provesti detaljnu analizu potreba i razloga zbog kojih se

opredjeljuje za outsourcing. Potrebno je detaljno procijeniti optimalne troškove koji nastaju korištenjem outsourcinga te definirati minimalna očekivanja od primjene outsourcinga. „Ako se outsourcing provodi bez prethodne evaluacije svih razloga njegove primjene i s tim povezanih rizika, može rezultirati ozbiljnim posljedicama na poslovanje poduzeća.“ (Pavić, 2016:44).

„Uspjeh outsourcinga izravno ovisi o uspješnosti menadžmenta. Najvažniji čimbenici ili elementi uspješnog outsourcinga su razumijevanje ciljeva poduzeća, strateška vizija i plan, pravilan izbor ponuđača, kao i pravilno strukturiran ugovor, zatim precizno definirana financijska konstrukcija, njegovanje poslovnih odnosa, otvorena komunikacija i korištenje vanjskih savjetnika.“ (Kolaković, 2020: 80).

Outsourcing ne bi trebalo shvaćati kao univerzalno rješenje problema pred kojim se našlo poduzeće nego kao priliku da dodatni rast i napredak poduzeća. Nužno je znati prepoznati razliku između taktičkog i strateškog outsourcinga. Outsourcing se u početku gledao kao rješenje tekućih poslovnih problema jer mu je prvenstveno cilj bio smanjenje troškova, dok s godinama prelazu više u strateško rješenje. Kao strateško rješenje znači da poduzeće na njega gleda kao na dugoročno rješenje.

Najvažniji ciljevi outsourcinga prema Dragunu (2016) su:

- *Smanjenje troškova* – dobavljači orijentirani samo na dostavu imaju manje troškove zbog posebnih znanja vezanih uz specijalizaciju, napretka tehnologije te zbog načina na koji smanjuju troškove, a povećavaju dobit.
- *Dotok gotovinskih sredstava* – ako su glavni subjekt outsourcinga aktivnosti koje raspoložu bitnim materijalnim resursima, oprema bitna za proizvodnju, kao nekretnine, oprema za proizvodnju i sredstava za transport poduzeće može ostvariti značajne financijske blagodati
- *Pretvaranje fiksnih u varijabilne izdatke* – proizvođači dostavljaju samo one proizvode koji su prijeko potrebni u traženom vremenskom periodu
- *Transparentnost i kontrola troškova* – poduzeće lakše određuje točne troškove određene aktivnosti jer dobije gotov troškovnik dobavljača
- *Smanjivanje investicija* – prepuštanjem određenih aktivnosti outsourcingu poduzeće izbjegava daljnje investicije, nema ulaganja u kompletnu opremu, objekte, izobrazbu zaposlenih i slično, investira samo pomno odabrane segmente poslovanja

- *Poboljšanje fokusiranja poduzeća* -svako poduzeće ima ograničene resurse koje će najučinkovitije iskoristiti ako se fokusira na ključne aktivnosti, preuzimanje resursa sa sporednih na aktivnosti s većim vrijednostima po kojima je poduzeće poznato rezultira boljim zadovoljenjem potreba kupaca što kupci i prepoznaju
- *Pristup vrhunskim kompetencijama* – npr. specijalizirani dobavljači ulažu ogromna financijska sredstva u najnovije tehnologije i obučavanje zaposlenika, poduzeće suradnjom sa poduzećima koja su specijalizirana za određena područja jača svoje kompetencije te i to dodatno povećava vrijednost samog poduzeća
- *Povećanje fleksibilnosti* – poduzeće ima pristup resursima dobavljača po potrebi, dok interne resurse usmjerava na zadovoljavanje potreba svojih kupaca
- *Povećanje inovativnosti* – inovacije ovise o specijalizaciji, teško je tragati za inovacijama ako je poduzeće zauzeto širokim aspektom aktivnosti
- *„Restrukturiranje poduzeća* – outsourcing se smatra jednim od osnovnih pokretača razvoja i primjene mrežnih organizacija, poduzeća usmjeravaju resurse na ključni poslovni program, a sporedne aktivnosti obavljaju drugi članovi mreže.“ (Sikavica, 1999:234)
- *Smanjenje/podjela rizika* prema Dragunu (2016) – poduzeća koja se sama nose sa svim promjenama nose veći rizik od poduzeća koja određene aktivnosti prebacuju na specijalizirane dobavljače/poduzeća
- *Poboljšanje pristupa tržištima* – outsourcing potiče nastajanje novih grupacija, svi članovi su jednako zaštićeni te putem partnera imaju otvoreniji pristup inozemnim tržištima

„Glavni ciljevi outsourcinga su snižavanje troškova, dostupnost resursa, redukcija rizika, korištenje prednosti novih tehnologija, korištenje ekspertnog centra, poboljšana usluga informatičke tehnologije, pristup kapitalu, dodatna infuzija kapitala, racionalnije korištenje postojećih resursa te reinženjering“ (Kolaković, Lazibat 2004: 74).

Prema Vučuru (2013) motivi sve veće primjene outsourcinga proizlaze iz sljedećih razloga:

- Veličina poduzeća više nije faktor za procjenu konkurentnosti
- Kraći je vremenski period proizvodnog ciklusa
- Nije potrebno interno zapošljavanje zbog vanjske radne snage koja je stručna i brojna
- Poboljšanje operativne i financijske učinkovitosti
- Sve veći rast konkurencije na globalnoj razini.

Outsourcing treba promatrati kao strateški interes poduzeća na dulji vremenski period, kao alat koji poduzeću osigurava dugoročni opstanak te neprestani rast na tržištu uz značajno smanjenje troškova, gdje novac koji ostane neiskorišten može iskoristiti na sektore koji nose poslovanje poduzeća.

Prema Drljači (2010) outsourcing se može podijeliti na tri vrste: strateški, taktički ili parcijalni i ciljani outsourcing. *Strateški outsourcing* – matično poduzeće u potpunosti predaje cijeli proces odabranim stručnjacima, zadržava isključivo nadziranje i kontrolu. *Taktički ili parcijalni outsourcing* – matično poduzeće prepušta samo određeni dio poslovnog procesa odabranim stručnjacima. *Ciljani outsourcing* – najčešći oblik outsourcinga, riječ je o situacijama gdje se unajmljuju ili angažiraju stručnjaci koje odrađuju samo jedan dio posla.

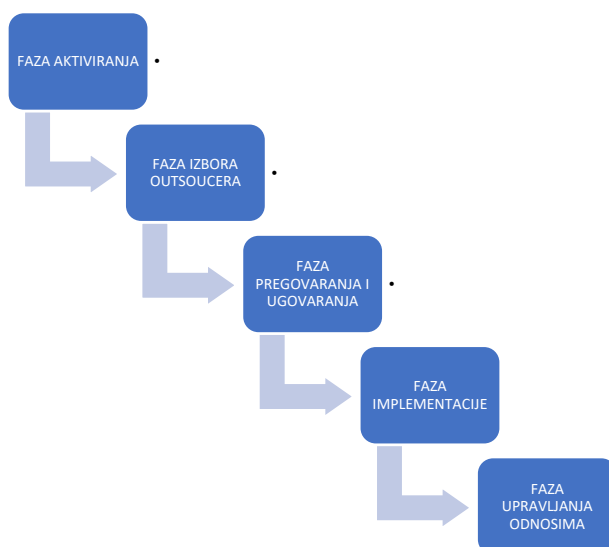
3.2. Proces odabira outsourcing partnera

Za pravilno funkcioniranje outsourcinga bitno je jednaku važnost dati svim segmentima outsourcinga. Ključni čimbenici outsourcinga su: naručitelj – kupac, izvršitelj – dobavljač te proces izvršenja. Kako bi outsourcing pravilno funkcionirao važno je jasno definirati ugovor između naručitelja i izvršitelja usluge. Svi uvjeti i obveze obje strane moraju biti jasno navedeni i definirani kao i mogućnost uspjeha provedenih radnji. Odabir outsourcing partnera razlikuje se prema specifičnosti poduzeća (naručitelja).

„Ipak, u gotovo svim projektima outsourcinga pojavljuju se sljedeće faze:

1. Faza aktiviranja
2. Faza izbora outsourcingera
3. Faza pregovaranja i ugovaranja
4. Faza implementacije
5. Faza upravljanja odnosima.“ (Pavić, 2009:47)

Slika 1. Faze prepoznavanja potrebe za outsourcing partnerom te odabir outsourcing partnera

Izvor: izrada autora prema Vučuru, 2013

Faze procesa outsourcinga nikada ne idu nužno kronološkim redom, često se događa da se istovremeno odvijaju dvije ili tri faze ovisno o specifičnosti naručitelja usluge outsourcinga.

Vučur (2013) ističe kako faza aktiviranja ili faza utvrđivanja potreba započinje odabirom ključnih i manje važnih aktivnosti. Nakon toga manje važne aktivnosti se raspodjeljuju na one koje mogu sačekati o na one za koje će se tražiti vanjski izvršitelji.

Menadžment poduzeća radi kompletnu provjeru kako bi provjerio postoji li uopće potreba te uklapa li se outsourcing izbor u program i viziju poduzeća.

U ovoj fazi formira se outsourcing ekipa koji provodi sve korake procesa outsourcinga. Outsourcing menadžer potvrđuje odluku o potrebnim radnjama te nadgleda postupak promjene.

Glavne karakteristike ove faze su i kalkulacija aktualnih troškova aktivnosti za koje se planira outsourcing partner te isto tako i predviđanje potencijalnih budućih troškova. Veoma je bitno i zaposlenike informirati o ideji outsourcinga prije nego odluka bude konačna kako ne bi došlo do nepovjerenja među vlastitim zaposlenicima.

U fazi izbora outsourcing partnera prvi korak je kreiranje popisa potencijalnih outsourcing poduzeća. Prilikom izbora nužno je odrediti kvalifikacije koje treba zadovoljavati kao i određena pravila procjene. „, Kriteriji procjene mogu biti: relevantno poznavanje djelatnosti i procesa, iskustvo s kvalitativno i opsežno usporedivim projektima, odgovarajuće, po

mogućnosti međunarodne reference, veličina i kultura poduzeća, ekonomski potencijal, financijska stabilnost, kvalifikacije zaposlenika, suvremena tehnologija, modeli cijena u skladu s uslugama, sposobnost inovacija i imidž.“ (Pejazić, 2019:15).

Eliminacija potencijalnih kandidata vrši se na način da se eliminiraju svi ponuđači koji ne prolaze sve uvjete dok se ne dođe do ponuđača koje ima najbolje predispozicije i karakteristike koje odgovaraju trenutnom stanju u poduzeću.

Prema Pejazić (2019) postoji deset glavnih čimbenika za odabir outsourcing poduzeća, a to su:

- Kvaliteta ima prednost iznad svega,
- Cijena,
- Pozitivne recenzije,
- Prilagodljivi uvjeti poslovne suradnje,
- Količina i veličina materijala,
- Stvaranje dodatne vrijednosti,
- Iste ili slične kulturne vrijednosti,
- Održavanje stalnih poslovnih odnosa,
- Točna lokacija i dr.

Nakon odabira outsourcing partnera poduzeće započinje pregovore vezane uz prihvatljive uvjete za koje se priprema prije odabira. Poduzeće treba biti dobro pripremljeno kako ne bi bilo nedefiniranih područja međusobne suradnje. Veoma je često da poduzeća za pregovore angažiraju također vanjske suradnike, koji su unaprijed obučeni na što trebaju pripaziti prilikom sklapanja takvih ugovora. Sve ispregovarane stavke potrebno je naznačiti u ugovoru kako kasnije ne bi došlo do nesuglasica, uvjeti moraju biti zadovoljavajući za obje strane. Glavni preduvjet uspjeha outsourcinga je precizan i konkretan ugovor.

Prema Kolaković (2002) outsourcing ugovor obično se dogovara za period od pet do deset godina, s tim da nije propisano pravilo. Za vrijeme trajanja ugovora izabrano outsourcing poduzeće treba redovito poduzeću slati izvješća o djelovanju i stanju napretka. Prije isteka aktualnog ugovora obje strane se moraju malo više angažirati te napraviti temeljitu procjenu dosadašnje suradnje kako bi na vrijeme mogli odlučiti hoće li ugovor produžiti po postojećim pravilima, dodavati nešto novo ili će doći do raskida suradnje.

3.3.Prednosti i nedostaci outsourcinga

Mnogo je razloga zbog kojih se određene djelatnosti u poduzeću prepuštaju outsourcing partnerima, a prema Liović (2016) najčešće se spominju sljedeći:

- Bolja kvaliteta obavljenog posla – visokokvalificirani stručnjaci s najboljim praksama rade na određenom projektu dok se stalni zaposlenici poduzeća bave važnijim poslovima bez brige o navedenom projektu, što potiče kreativnost i motiviranost za tekuće poslove.
- Niži poslovni troškovi i prilagodljivija suradnja sa vrhunskim stručnjacima – smanjuju se operativni troškovi te se fiksni troškovi pretvaraju u varijabilne. Bez obzira koliko su poduzeća zadovoljna radom tih stručnjaka nemaju obvezu stalnog zapošljavanja istih nego u trenutku kada osjete potrebu za tim.
- Manje šanse za veliki operativni rizik zapošljavanjem eksternih stručnjaka menadžeri ne moraju više nadgledati cijeli projekt, potrebno je samo pratiti u kojoj je fazi projekt te ide li sve prema dogovorenim detaljima iz ugovora
- Bolja usluga i veće zadovoljstvo klijenata – zadaci su odrađeni brže i kvalitetnije jer se ne gubi vrijeme na stjecanje znanja i iskustva prije kretanja u projekt. U kraćem roku ideje se pretvaraju u stvarnost i kraći je rok za stvaranje dodatne financijske vrijednosti. Od svih najzadovoljniji su kupci jer među prvima imaju priliku uživati u novoj, nadograđenoj verziji poduzeća.

„Eventualni nedostaci outsourcinga kojih treba biti svjestan su gubitak ekspertize i povećanje ovisnosti o drugom poduzeću, zatim značajne promjene u procesima poslovanja te pad morala zaposlenika“ (Martinović, 2017: 8).

Prema Kukić (2022) potencijalno veliki nedostatak je mogućnost ovisnosti o jednom partneru i njegovim tehničkim kapacitetima. Iako se ugovorom definiraju rokovi, veliki je rizik od nepoštivanja roka isporuke ili odrade na što ne možemo direktno utjecati. Što se tiče nedostataka velik rizik predstavlja i izlaganje povjerljivih podataka iz poduzeća, pogotovo u suvremenom društvu. Kao i u svakom poslovnom odnosu postoji rizik od skrivenih financijskih troškova te nemogućnost kontrole rada outsourcing suradnika. Poduzeće u pravilu gotovi rezultat vidi kada više ne može imati nikakvog utjecaja na ishod istoga.. Letica (2014) nedostatke dijeli na funkcijske i financijske, pod funkcijske spominje smanjenje kontrole nad odlukama nužnim za područje poslovanja dodijeljeno outsourcing partneru, a financijske moguće troškove koji nisu navedeni u ugovoru.

Često se kao nedostatak outsourcinga spominje i nedostatak znanja te smanjena volja za učenjem nakon odlaska outsourcing partnera. Poduzeće više ne ulaže novac u obuku vlastitih zaposlenika te kod otkaza ugovora može doći do pada kvalitete budući da poduzeće nema dovoljno obučene i iskusne zaposlenike.

Zna se dogoditi i da outsourcing poduzeće direktno stupi u kontakt s klijentima te pokrene vlastiti posao mimo poduzeća čime poduzeće ispada s tržišta za taj segment i automatski se dovode financije i kredibilitet poduzeća u pitanje.

Kada se uzme u obzir sve prednosti i nedostatke outsourcinga može se reći da je outsourcing pozitivan te ga treba koristiti. Prilikom odabira treba pomno paziti te se samim time smanjuje mogućnost da dođu do izražaja gore navedeni nedostaci.

4. ŠPEDICIJA KAO OUTSOURCING USLUGA

Naziv špedicija prema Ivanković, Šafran i Stanković (2010.) preuzet je iz latinskog naziva „expedire“ što znači urediti, odnosno odriješiti, no s praktičnog aspekta prevodi se otpremiti ili otproviti.

„Špedicija je specijalizirana gospodarska djelatnost koja se bavi organizacijom otpreme i dopreme robe i drugim poslovima koji su s tim u vezi.“ (Babić, Stanković, Bajor, 2020:7)

Prema Zelenici (2005:34) međunarodna špedicija definira se kao splet poslova, operacija, pravila i funkcija pomoću kojih se učinkovito omogućuje otprema robe iz vlastite u neku drugu državu ili doprema iz druge države u vlastitu.

Republika Hrvatska kao članica Europske unije zajedničko je tržište i nalazi se unutar Carinske unije. Tržišta pod zastavom Europske unije djeluju po načelu koje omogućava slobodno kretanje dobara i usluga, što znači da ne postoje granične kontrole, ne plaćaju se carina niti drugi, zakonom propisani procesi kod robe koja je proizvedena u jednoj od zemalja članica, a krajnje odredište je druga zemlja članica Europske unije. Roba koja se kupuje iz druge članice Europske unije u slobodnom je prometu. Takva transakcija se zove „unos“, a ne više „uvoz“. Kada se roba uvozi iz zemalja koje nemaju članstvo u Uniji, roba se mora pustiti u slobodan promet. Za takvu robu potrebno je odraditi određene formalnosti vezane uz carinjenje i ulazak u zonu Unije, za jednu od članica Europske unije i onda to vrijedi za čitavo područje Unije

Govori li se o dostavi robe iz strane u vlastitu zemlju riječ je o uvoznj špediciji, dok izlazna špedicija predstavlja otpremu robe domaće proizvodnje u stranu državu. Ukoliko se prijevoz robe odvija između dvije strane države riječ je o prijevoznj ili tranzitnoj špediciji. Međunarodna špedicija je veoma važna gospodarska djelatnost koja temelje ima u sustavu razmjene dobara, gdje obuhvaća proizvodnju i potrošnju, te zadovoljava i ponudu i potražnju. Bez obzira radi li se o uvoznom ili izvoznom poslu obavljanje samog posla nije moguće bez špeditera koji ima glavnu ulogu u cijelom procesu. Špediter vodi i organizira dostavu proizvoda od finalnog proizvođača do krajnjeg potrošača. (Car 2016.)

„Špediter je gospodarski subjekt, tj. pravna ili fizička osoba koja obavlja poslove organizacije prijevoza robe, carinskog zastupanja pri uvozu odnosno izvozu robe, kao i ostale poslove koji su s tim u vezi.“ (Babić, Stanković, Bajor, 2020:7).

Prema Car (2016.) špediter koordinira interakcije svih sudionika samoga procesa špedicije (pošiljatelj, primatelj, prijevoznik, osiguravatelj, carine, inspeksijske službe) te kontrolira cijeli

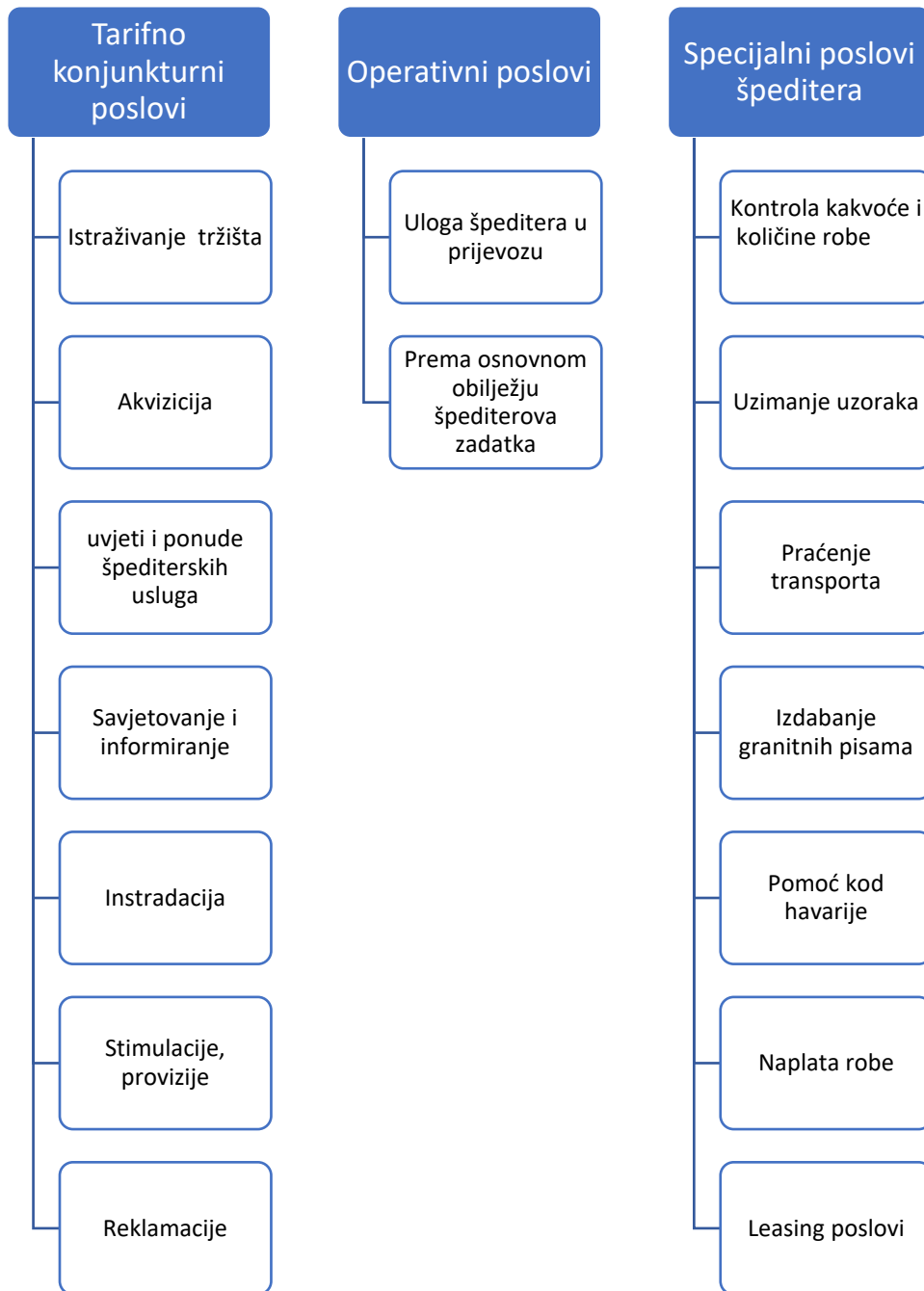
prijevoznički put pošiljke. Za špeditera se nerijetko kaže i da je organizator dopreme/ otpreme stvari svim raspoloživim prijevoznim metodama i na svim prijevoznim putovima.

Prema Babiću, Stankoviću i Bajoru (2020.) ni najveće špediterske organizacije ne mogu biti prisutne svugdje u svako vrijeme, točnije ne mogu samostalno izvršiti u zadanom roku - sve što je dogovoreno s njima te u tom slučaju špediter organizira svoje partnere - međušpeditere i podšpeditere. Babić, Stanković i Bajor (2020.) navode kako je međušpediter fizička ili pravna osoba angažirana od strane glavnog špeditera gdje glavni špediter prenosi obvezu odrade jednog dijela svoga posla na međušpeditera. Dodatno tome ističu da je podšpediter također angažiran od strane glavnog špeditera i to s ciljem realizacije jednog posla špedicije u cijelosti, podšpediter mijenja špeditera u ukupnom poslu.

4.1.Vrste špediterskih poslova

U špediterske poslove ubraja se posao organizacije otpreme, dopreme i prijevoza robe i to su glavni poslovi špedicije. Dijelimo ih u tri skupine: tarifno konjunkturni poslovi, operativni poslovi i specijalni poslovi špeditera (Slika 2).

Slika 2. Vrste špediterskih poslova

Izvor: Izrada autora prema Ivaković, Stanković, Šafran, 2010.

Navedeni poslovi čine cjelinu te su međusobno povezani s ciljem visoke kvalitete usluge i maksimalne produktivnosti. Špediterske tvrtke većeg obujma za određene vrste poslova u okviru svoje organizacije imaju zasebne, specijalizirane sektore ili odjele kako bi se učinkovito posvetile organizaciji svakog sektora svoga poslovanja. Sve veća konkurentnost na globalnoj razini zahtjeva nužne svakodnevne prilagodbe- edukacije, istraživanja i specijalizaciju.

4.1.1. Tarifno-konjunkturni poslovi

Tarifno-konjunkturni poslovi su sve radnje koje špediter obavlja kako bi poboljšao poziciju na tržištu, osigurao profesionalnu podršku komitentima i potporu dijelovima poduzeća koji se bave operativnim poslovima. Specijalizirani stručnjaci za određene načine prijevoza, komercijalisti i stručnjaci za poslove carine čine specijalni odred špediterskog poduzeća.

„Najvažniji tarifno-konjunkturni poslovi vezani su za pojmove:

- Istraživanje tržišta
- Akvizicija
- Ugovori i ponude za obavljanje špediterske usluge
- Stručni savjeti i informacije
- Intradacija
- Refakcije, stimulacije i agencijske provizije
- Reklamacije.“ (Feiss, 2015:6).

Istraživanje tržišta podrazumijeva prikupljanje korisnih informacija iz različitih izvora tržišnih informacija. Veoma je bitno da špediter raspolaže točnim informacijama kako bi posao odrađivao najpovoljnije za sebe i za poslovnog partnera. Informacije prikuplja iz različitih kanala informacija – neposredni kontakti sa subjektima prisutnima na tržištu, međunarodni kontakti s poslovnim ljudima i subjektima (sajmovi, prezentacije), kontakti s institucijama na državnoj razini (Ministarstvo prometa, Ministarstvo gospodarstva, Udruženja gospodarstvenika i slično).

„Akvizicija predstavlja skup aktivnosti koje špediter poduzima radi privlačenja, odnosno pridobivanja novih komitenata i novih poslova. Izbor i način provedbe tih aktivnosti odražava njegovu poslovnu filozofiju i strategiju nastupa na tržištu.“ (Babić, Stanković, Bajor, 2020:129)

Kroz akviziciju špediter nudi profesionalne savjete i provjerene informacije vezane uz transport i usluge carine robe.

Prema Babić, Stanković i Bajor (2020) ponuda za špeditersku uslugu najčešće se odnosi na posao izvoza ili uvoza definirane pošiljke), a može biti i u općenitom obliku kada sadrži uvjete koji se primjenjuju za jednog komitenta. Detalji poslovnog odnosa špeditera i komitenta određuju se Ugovorom o obavljanju špediterske usluge. Najvažniji elementi ugovora su ugovorne strane, predmet ugovora, način plaćanja i cijena, uvjeti plaćanja, datum stupanja na snagu, datum isteka ugovora te otkazni rok te odredba o primjeni Općih uvjeta poslovanja za

međunarodni transport otpreme iz Hrvatske. Ugovor mora biti potpisan od strane ugovornih strana te ovjeren pečatom.

Određivanje rute putovanja i načina transporta naziva se instradacija. Stranka koja plaća prijevozne troškove odabire način prijevoza i izabire prijevoznika što se definira ugovorenim paritetom isporuke. Budući da komitent ima mogućnost sam odrediti instradaciju, u potpunosti ili samo pojedine elemente, špediter je dužan prije izvršenja naloga provjeriti isplativost i ekonomičnost navedenog prijevoznog rješenja te o tome obavijestiti komitenta.

„Instradacija kao najvažniji osnovni špediterski posao predstavlja određivanje prijevoznog puta, prijevoznog sredstva, načina prijevoza i vremena u kojem robu treba otpremiti, dopremiti ili tranzitirati od otpremnog do odredišnog mjesta.“ (Vršić, 2000:134)

Špediter za obavljanje špediterske usluge osim naknade koja mu pripada po ugovoru ostvaruje i dodatne prihode na temelju refakcije, stimulacije i agentske provizije.

„Refakcija je povrat dijela ukupno plaćenih prijevoznih troškova (prevoznine) unutar određenog vremenskog razdoblja (primjerice tijekom jedne godine), uz uvjet da špediter tijekom toga razdoblja preda na prijevoz odgovarajuću (minimalno ugovorenu) količinu robe.“ (Babić, Stanković, Bajor, 2020:131). Špediteri koji godišnje transportiraju veće količine robe od strane prijevoznika dobivaju komercijalne povlastice u obliku povoljnije cijene prijevoza. Špediteri također imaju mogućnost dobiti agentsku proviziju od strane prijevoznika kao nagradu za ugovoreno transportno osiguranje.

4.1.2. Operativni poslovi

Prema Feissu (2015) operativni poslovi su poslovi špeditera po nalogu komitenta kod otpreme i dopreme robe u međunarodnom transportu. U krugu špediterskih usluga osim špeditera i komitenta postoje i treće osobe, sudionici u organizaciji prijevoza. S njima sve dogovara špediter koji sklapa posao u ime i za račun komitenta ili u svoje ime, a uvijek na račun komitenta. Izravnim zastupanjem (opunomoćenjem) špediter popunjava i predaje carinsku deklaraciju te druge postupke u procesu carine, u ime i za račun komitenta (uvoznika/izvoznika). Neizravni zastupnik posluje u svoje ime, no uvijek račun ide na uvoznika. U ovakvoj situaciji solidarno odgovaraju za plaćanje dugovanja koje dolazi iz deklaracije carine za uvoz, ukoliko carinski deklarant ne izvrši plaćanje carinskog duga u

propisanim rokovima, te je bitno da neizravni zastupnik ima pravovaljani dokument o zastupanju.

Isprave koje idu uz robu u međunarodnom prijevozu su popunjavane po standardiziranom obrascu te regulirane zakonom kao i njihov izgled i sadržaj.

Prema Ivankoviću, Stankoviću i Šafranu (2010) operativne poslove svrstavamo u sljedeće grupe, prema dvama načelima:

„Prema špediterovoj ulozi u prijevoznom pothvatu operativne poslove čine:

- Primitak naloga i pozicioniranje
- Zaključivanje prijevoznih kapaciteta
- Ugovaranje prijevoza i ispostavljanje prijevoznih isprava
- Ugovaranje prekrcaja i skladištenja
- Osiguranje robe
- Predaja robe na prijevoz i ukrcaj
- Prihvat robe i iskrcaj
- Angažiranje inspekcijskih služba
- Zastupanje u carinskom postupku
- Aviziranje komitenta.“ (Babić, Stanković, Bajor, 2020:133)

Prema smjeru kretanja robe, točnije prema vanjskotrgovinskom poslu razlikujemo četiri skupine:

- Uvoz - doprema
- Izvoz - otprema
- Tranzitni poslovi
- Sajamske radnje

„Dispozicija se definira kao nalog ili dokument kojim nalogodavac kojim se daje ovlast špediteru za uvoz ili izvoz robe, za zastupanje u carinskom postupku i obavljanje drugih radnji povezanih s tim. otpremniku da ga zastupa u carinskom postupku. Dispozicija mora sadržavati sve podatke koji su špediteru potrebni za izvršenje naloga poput podataka o komitentu, o primatelju, o robi, o osiguranju i sl.“ (Ivanković, Stanković, Šafran, 2010:136).

Roba i podaci upisani na dispoziciji moraju biti usklađeni, u slučaju da nešto od podataka nije ispravno kaznu snosi nalagodavac koji ovjerava dispoziciju i time jamči za ispravnost podataka prema zakonima carine.

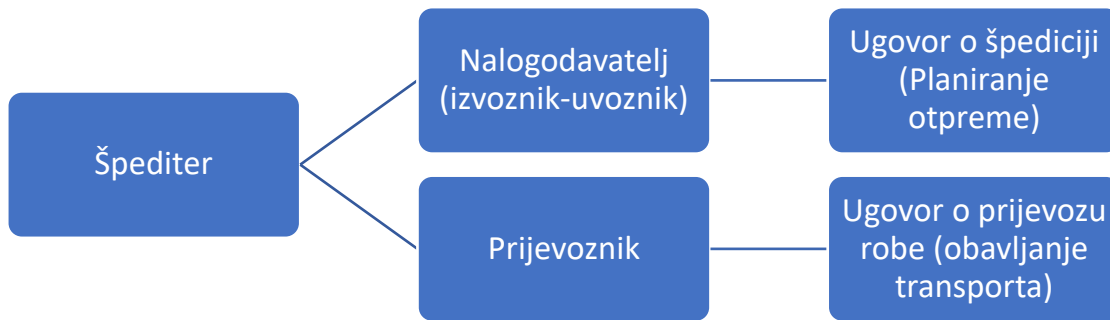
Ukoliko se radi o trgovini unutar zemalja Europske Unije prometna roba ne podliježe carinskim formalnostima i nalog špediteru ne sadrži carinsko zastupanje. Ispunjavanje i predavanje naloga najčešće se odvija elektronskim putem preko portala ili elektroničkom poštom. Kada je riječ o prometu s trećim zemljama, prema Babić, Stanković i Bajor (2020) dispozicija sadrži i carinsko zastupanje. Ovisno o tome radi li se o otpremi imamo izvoznu dispoziciju ili ako je riječ o dopremi imamo uvoznu dispoziciju. Bez obzira što se carinska deklaracija podnosi elektroničkim putem carina ima pravo tražiti kontrolu dokumenata te se zbog toga dispozicija predaje pri carinjenju robe uz fakturu, prijevozne dokumente, uvjerenje o podrijetlu robe-potvrde o nepovlaštenom podrijetlu, potvrde o povlaštenom podrijetlu, potrebne certifikate (veterinarske, fitosanitarne, zdravstvene..), uvozne/izvozne dozvole, ATA karnete, TIR karnete i druge potrebne dokumente.

Prema Ivanković, Stanković i Šafran (2010) osnovni podaci koje komitent navodi u dispoziciji su:

- Primateljevi i komitentovi bitni podaci
- Broj naloga
- Informacije o robi
- Paritet isporuke (INCOTERMS)
- Bitni podaci (informacije o instradaciji, način i vrsta osiguranja, carinski postupak i dug)
- Upute za daljnju otpremu po završetku carinskog postupka.

Špediter elektronskim putem potvrđuje primitak dispozicije uz popratne dokumente navodeći broj pod kojim će se evidentirati navedena pošiljka. „Taj se postupak naziva pozicioniranje, a potreban je jer špediter svakodnevno otprema odnosno doprema velik broj pošiljaka, stoga bi bez odgovarajuće evidencije bilo nemoguće upravljati mnoštvom podataka i postupaka koji su vezani uz svaku pošiljku.“ (Babić, Stanković, Bajor, 2020:135)

Slika 3: Špediter kao organizator otpreme i prijevoza robe

Izvor: Izrada autora prema Zeleniki, 2002.

Disponiranje predstavlja izdavanje naloga i detaljnih uputa koje su potrebne za organizaciju prijevoza te se njom koordiniraju svi sudionici u prometnom procesu. Svrha disponiranja je prometovanje robe neometano, bez zastoja te u definiranim rokovima. Špediter transportnim instrukcijama elektroničkim putem daje daljnje upute stranom špediteru. Transportne instrukcije moraju biti točne i pravovremene radi usklađivanja termina, pogotovo ukoliko se kombinira više vrsta transporta.

U praksi se transportne instrukcije nazivaju opoziv ili doziv robe. „Opoziv predstavlja upute kako, kada i na koji način otpremiti prodanu robu. Opoziv se piše u više kopija, koji se obavezno dostavljaju dobavljaču, špediteru u zemlji dobavljača i komitentu.“ (Petek, 2021: 7)

Prema Ivanković, Stanković i Šafran (2010) špediter prvo treba odabrati najpovoljnijeg prijevoznika na tržištu te rezervirati teretni prostor koji je potreban za točno određen termin otpreme robe. Prilikom odabira prijevoznika i rezervacije prostora treba paziti na niz pravila i pribaviti prateće dokumente, a isto ovisi o vrsti prijevoza (cestovni, zračni, pomorski). Za svaku vrstu prijevoza definirani su dokumenti i pravila koja vrijede kod otpreme i dopreme robe putem usluge špeditera.

4.1.2.1. Ugovaranje prijevoza i ispostavljanje prijevoznih isprava

„Ugovaranje prijevoza, u svoje ime ili ime komitenta, za špeditera je preduvjet izvršenja njegovog osnovnog zadatka: otpreme, odnosno dopreme robe.“ (Babić, Stanković, Bajor 2020:139). Kod finaliziranja ugovora špediter najčešće odabranom prijevozniku pristupa u svoje ime, za račun komitenta što je razlog da u većini slučajeva špediter bude evidentiran kao pošiljatelj u ispravama koje idu uz prijevoz.

Tehničko-tehnološki gledano kao stranci ugovora o prijevozu špediteru pripadaju prava i obveze pošiljatelja/primatelja robe te sukladno tome može poduzimati sve radnje vezane za predaju robe na prijevoz, odnosno preuzimanju robe kod dopreme.

Komercijalno špediter na temelju toga što obavlja posao u ime komitenta može osigurati dodatne popuste, tj. nižu cijenu prijevoza ostvarujući određene povlastice. Prema Findriju (2020) naziv i sadržaj prijevozne isprave ovisi o vrsti prometa kojim se doprema ili otprema roba.

Tablica 1: Tablica putnih isprava ovisno o vrsti prijevoza

VRSTA PRIJEVOZA	NAZIV ISPRAVE
Pomorski prijevoz	Brodsko teretnica
Unutarnja plovidba	Teretni list
Međunarodni zrakoplovni prijevoz	Zrakoplovni teretni list – AWB
Međunarodni željeznički prijevoz	Teretni list za međunarodni promet – CIM
Međunarodni cestovni promet	Teretni list za međunarodni promet - CMR

Izvor: Izrada autora prema Ivanković, Stanković i Šafran, 2010.

Prometne isprave (tablica 1) u praksi najčešće ispunjavaju špediteri, a ostali sudionici u prometu, ovisno o vrsti prometa, ovjeravaju svoj dio ugovora i isprave kojima potvrđuju da je njihova faza transporta odrađena prema unaprijed dogovorenim pravilima.

Svaki ugovor, neovisno o vrsti prijevoza, mora sadržavati podatke kao što su naručitelj, primatelj, adresa prikupa, adresa dostave, vremenski rok isporuke, podatke o tome tko snosi odgovornost i u kojem omjeru, uvjete čuvanja i transporta robe te podatke o tome što pošiljka sadrži. Prema Ivanković, Stanković i Šafran (2010.) ovisno o vrsti prijevoza još se dodaju podaci o broju vozila, specifikaciji vozila, osobi odgovornoj ovisno o prometnom sredstvu, teretnica, teretni list, agentima zaduženima za funkcioniranje transporta, operacijama potrebnim kako bi roba bez poteškoća stigla u prvobitnom obliku na svoje odredište.

4.1.2.2. Transportno osiguranje robe

Transportno osiguranje robe nije zakonom obvezno, špediter osigurava robu ukoliko je to naveo komitent u svojoj dispoziciji. Prema Babić, Stanković i Bajor (2020) komitent je dužan navesti

rizike koje treba osigurati, iznos osiguranja i relaciju. Ukoliko isto nije navedeno špediter ima dužnost osigurati samo osnovne transportne rizike. Dokumenti potrebni za osiguranje osnovnih transportnih rizika definirani su Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu. Istim zakonom propisan je i način sklapanja ugovora o osiguranju, pokrće po ugovoru te načini podnošenja odštetnog zahtjeva i isplate istog.

Špediter podnosi osiguravatelju prijavu osiguranja na temelju koje osiguravatelj računa premiju osiguranja te izrađuje policu osiguranja. Izdavanjem police osiguranja smatra se da je ugovor o osiguranju zaključen.

Ukoliko se dogodi šteta osiguranik je dužan što prije prijaviti štetu osiguravatelju ili njegovom zastupniku te ujedno i poduzeti mjere kako bi se spriječilo daljnje širenje štete. Kod prijave štete ispunjava se odštetni zahtjev gdje je špediter dužan ispostaviti osiguravatelju podatke kojima raspolaže kao i dokumentaciju kako bi se mogle utvrditi sve okolnosti koje su dovele do nastanka štetnog događaja i kako bi se mogao procijeniti iznos nastale štete. Špediter podnosi zahtjev u ime komitenta, nevezano uz to radi li se o domaćem ili stranom komitentu.

4.1.2.3. Zastupanje u carinskom postupku i angažiranje inspekcijских službi

„Zastupanje u smislu Carinskog zakonika Unije može biti:

- Izravno – ako opunomoćenik djeluje u ime i za račun druge osobe
- Neizravno – ako opunomoćenik djeluje u svoje ima, a za račun druge osobe.“ (Babić, Stanković, Bajor, 2020:161)

Prema Carinskoj upravi (2024.) opseg vršenja usluga zastupanja u carinskim poslovima u Republici Hrvatskoj kontrolirano je većinom iz Zakona o uvjetima za pružanje usluga carinskog zastupanja - Narodne novine broj 57/18 (Narodne novine; 2018) i Pravilnika o odobravanju pružanja usluga carinskog zastupanja – Narodne novine broj 46/19 (Narodne novine; 2019).

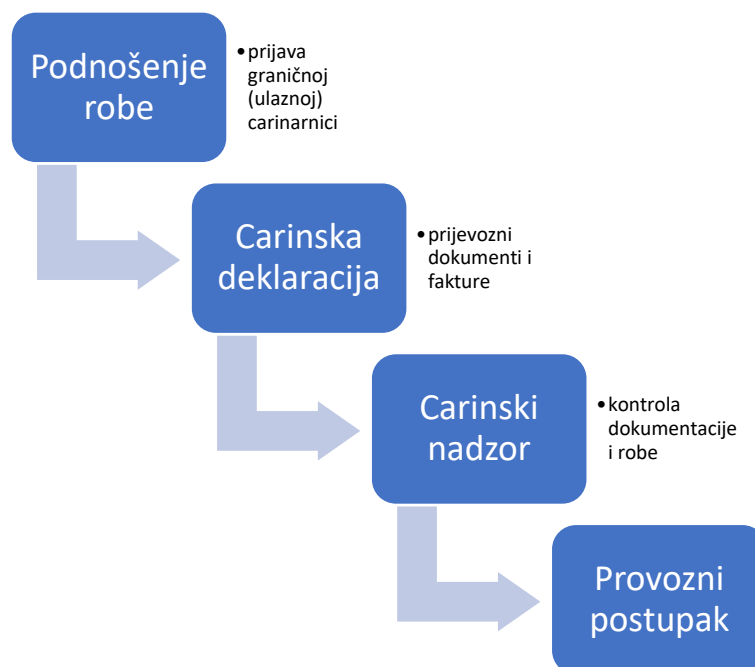
Ministarstvo financija – Carinska uprava carinskom otpremniku-agentu izdaje licencu, bez licence špediter ne može pružati usluge carinskog zastupanja u carinskim postupcima. Prema članku 8. Zakona o uvjetima za usluge zastupanja u carinskim poslovima izdaje se odobrenje za vršenje usluge zastupanja u poslovima carine i to onima koji zadovoljavaju sljedeće:

- Špediter na raspolaganju mora imati poslovni prostor i to u mjestu gdje Carina ima svoje središte ili svoju ustrojbenu jedinicu vezano uz djelatnost o kojoj se radi

- Osoba treba biti evidentirana za gospodarsku djelatnost vezanu uz usluge carine i zastupanja kod carinskih poslova
- Poslove carinjenja smiju raditi isključivo radnici koji posjeduju potvrdu o tome da su položili stručni ispit te da su njime ovlaštene za poslove carinskog zastupnika
- Špediter ne smije biti kažnjavan unazad dvije godine dva ili više puta za gospodarske prijestupe, dok carinskih prekršaja ne smije imati više od četiri.

Špediter mora dobro poznavati carinske tarife i način obračuna carine kako bi podaci navedeni u svrhu carinjenja bili ispravni, u suprotnom zakonski odgovara za neispravnost podataka.

Slika 4: Postupak prijavljivanja robe pri prelasku carinske crte

Izvor: Izrada autora prema Findriju, 2020.

Svjesnim i odgovornim obavljanjem poslova vezanih uz carinjenje špediter ostvaruje funkcije u nekoliko sektora – tehnološkom, komercijalnom i financijskom sektoru

Tehnološka razina osigurava neometano transportiranje robe, bez zastoja i u okviru ranije dogovorenih rokova. Komercijalna razina špediteru daje mogućnost nižih transportnih troškova do čega dolazi izbjegavanjem skladištenja i prekrcajnih manipulacija, dok financijska razina

osigurava poštovanje carinskih obveza prema državi i njezinom proračunu, a komitentima donosi kratkoročno financiranje što im pomaže kod održavanja likvidnosti.

Osim carinjenja kod određene vrste roba, ovisno o namjeni potrebna je dozvola ovlaštenog ministarstva, točnije zakonom utvrđena kontrola robe od strane nadležnog inspektorata.

Transport te robe odvija se preko točno određenih graničnih prijelaza budući da oni imaju u svom sastavu potrebne službe (sanitarna inspekcija, fitosanitarna inspekcija, veterinarska inspekcija).

4.1.3. Specijalni poslovi špeditera

Specijalnim poslovima špeditera nazivaju se poslovi koje špediter ne obavlja često, no ponekad su nužni kako bi upotpunio uslugu koju pruža.

„Specijalni poslovi špeditera su:

- Kontrola kakvoće i količine robe
- Uzimanje uzoraka
- Praćenje transporta
- Doleđivanje
- Izdavanje garantnih pisama
- Zastupanje u slučaju havarije
- Naplata robe
- Leasing poslovi.“ (Andrijanić, Aržek, Prebežac, Zelenika, 2001:136)

Kontrola kakvoće robe kontrolira se i provodi ugovorom o provedbi kontrole između komitenta i organizacije koja vrši kontroliranje. Uz ugovorom dogovorenu kontrolu kakvoće robe postoji i kontrola propisana od strane države, a s ciljem zaštite stanovnika određene države. Nakon obavljene kontrole, ukoliko zadovoljava propisane uvjete, roba dobiva potreban certifikat, koji je dokaz kakvoće same robe. Uobičajena je praksa ukoliko neka od strana nije zadovoljna certifikatom mogu zahtijevati ponavljanje kontrole ili dodatno vještačenje. Uzimanje uzoraka moguće je samo od strane stručnih osoba koje su ovlaštene za takvu vrstu posla. Uzorci se uzimaju isključivo na početnoj ili završnoj točki transporta, to mjesto je ranije ugovoreno kao mjesto uzimanja uzorka. O uzetom uzorku radi se zapisnik koji potpisuju minimalno tri osobe.

Prema Babić, Stanković i Bajor (2020) praćenje tereta se osigurava za visokovrijedne terete, specijalne terete koji su van gabarita zakonom propisanih, opasne terete i kod prijevoza živih životinja ukoliko prijevoz ima trajanje više od osam sati. Doleđivanje robe moguće je samo u željezničkom prijevozu i to ukoliko u baznim postajama imaju potrebne strojeve za doleđivanje i ispostavu carine. Izdavanje garantnih pisama te zastupanje u slučaju havarije moguće je u pomorskom prometu, odnosno u prometu unutarnje plovidbe.

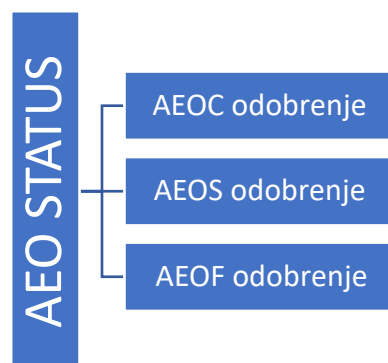
4.1.4. Stvaranje konkurentske prednosti špeditera - AEO status carinskog zastupnika

„Status ovlaštenog gospodarskog subjekta (AEO) dokaz je pouzdanosti kojeg carina dodjeljuje subjektima koji:

- Dokažu visok stupanj kontrole nad svojim poslovanjem,
- Imaju financijsku stabilnost,
- Posluju u skladu sa carinskim propisima,
- Upravljaaju tijekom robe,
- Upravljaaju IT sustavom i vođenjem evidencija,
- Posluju u skladu s odgovarajućim standardima sigurnosti i zaštite.“ (Carinska uprava; 2024.)

Za zemlje članice EU vrijedi pravilo da AEO status odobren u jednoj državi članici vrijedi u svim državama članicama. Postoje tri vrste AEO statusa: AEOC odobrenje, AEOS odobrenje, AEOC/AEOS odobrenje.

Slika 5: AEO status – vrste odobrenja

Izvor: izrada autora prema podacima sa www.carina.hr (2024)

Prema podacima dostupnim na Carina.hr (2024.) AEOC odobrenjem stječe se lakši pristup carinskim pojednostavljenjima u skladu sa zakonima carine (ukupan broj imatelja AEOC statusa u RH - 90), AEOS odobrenjem dobivaju se olakšice u pogledu carinskih provjera vezanih uz sigurnost i zaštitu kod uvoza ili izvoza robe (ukupan broj imatelja AEOS statusa u RH -1), a AEOF odobrenje je kombinacija prethodna dva odobrenja i njihovih pogodnosti (ukupan broj imatelja AEOF statusa u RH -13) .

Podnošenje zahtjeva započinje ispunjavanjem upitnika za samoprocjenu, pomoću kojega gospodarski subjekt provjerava spremnost te stječe bolju procjenu poznavanja obveza. Zahtjev se podnosi u jednoj od država članica EU, putem IT aplikacije EU Trader Portal. Za pristup aplikaciji potrebno je imati korisnički račun za pristup sustavu eAEO.

Prednosti AEO statusa:

- Pojednostavljenje carinskih procedura te lakši pristup istima
- Manje fizičkih i dokumentarnih provjera kod carinskih formalnosti
- Provedba carinskih postupaka uz minimalni broj carinskih kontrola
- Prednost pošiljki odabranih za provjeru
- Mogućnost zahtijevanja određenog mjesta za carinsku provjeru
- Mogućnost provođenja carinske provjere na mjestu koje inače nije navedeno kao ispostava carine. (Carinska uprava, 2024)

„Pogodnosti utemeljene na uzajamnom priznavanju su dostupne imateljima AEOS statusa, a one uključuju:

- manje provjera – status sudionika trgovinskog partnerskog programa priznaju oba programa te se on upotrebljava kao čimbenik procjene rizika u automatiziranim sustavima pretraživanja,
- upravljanje rizicima - carinska služba može utvrditi pouzdane gospodarske subjekte te usmjeriti svoje provjere na pošiljke nepoznatih/nepouzdatih gospodarskih subjekata.“ (Carinska uprava, 2024)

Osim zemalja članica EU, sporazum o uzajamnom priznavanju AEO statusa do sada su potpisale: Norveška, Švicarska, Japan, Moldavija, SAD, Kina, Ujedinjeno Kraljevstvo i Lihtenštajn.

5. PRIMJER UVOZA ROBE IZ TREĆIH ZEMALJA I ULOGA LOGISTIČKO-ŠPEDITERSKOG OPERATORA

Proces od polazišta, odnosno ukrcaja robe koja se uvozi, pa sve do točke odredišta, uključen je veći broj sudionika. Tu međunarodni otpremnik, kao outsourcing partner snosi glavni dio poslova, komunikaciju između sudionika (pošiljatelja, prijevoznika, carinske službe, inspekcijskih službi i sl.) te koordinacijom bira najbolje mogućnosti kojom se omogućava da se kupljena roba dopremi od mjesta kupnje do mjesta odredišta brzo i pravovremeno uz najmanje troškove.

U ovom dijelu istraživanja prikazana je uloga logističko špediterskog operatera, njegova uloga u zastupanju tvrtke iz Belog Manastira prilikom uvoza robe iz Amerike, organizacija, komunikacija i podnošenje dokumenta u elektroničkom obliku pri čemu je taj dio usluge povezan s bazama podataka carinskih tijela zemlje uvoznice i sam tijek provedbe u postupku carine stavljanju robe u slobodno kretanje te uloga carinske službe u provjeri njihovog zastupanja u deklariranom carinskom postupku.

Tablica 2: Tijek špediterskih usluga pri uvozu robe iz trećih zemalja

PRIPREMNE RADNJE	<ul style="list-style-type: none"> - ugovaranje poslova - EORI broj (ishodenje EORI broja za uvoznika) - ispitivanje i istraživanje optimalnog načina prijevoza - dispozicija- ugovaranje zastupanja (izravno ili neizravno)
ORGANIZACIJA PRIJEVOZA I OTPREMA ROBE	<ul style="list-style-type: none"> - ugovaranje prijevoza - prikupljanje prijevoznih isprava - ugovaranje transportnog osiguranja (ako je zatraženo dispozicijom) - INCOTERMS® 2020 – pariteti - aviziranje (prekrcaj, skladištenje, prelazak granice, pretovar)
OBAVLJANJE CARINSKIH FORMALNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - precizno razvrstavanje robe u carinsku tarifu - posredovanje pri uvoznom carinjenju robe - bankovna garancija - angažiranje inspekcijskih službi

	<ul style="list-style-type: none"> - pribavljanje uvoznih dozvola fitosanitarnih, veterinarskih, certifikata, raznih odobrenja, komunikacija sa tržišnom inspekcijom
ZAKLJUČIVANJE POSLOVA	<ul style="list-style-type: none"> - obračun usluga i troškova - ispostavljanje računa o obavljenoj usluzi - naplata

Izvor: Izrada autora prema podacima iz dobivene dokumentacije za uvoz robe iz Amerike do Republike Hrvatske

„EORI broj jedinstveni je broj koji se koristi za identifikaciju gospodarskih subjekata i drugih osoba u aktivnostima na koje se primjenjuju carinski propisi. Dodjeljuju ga nadležna carinska tijela i on je jedinstven u Europskoj uniji.“ (Carinska uprava, 2024.) EORI broj se dodjeljuje pravnim osobama (uvoznicima, izvoznicima), prijevoznim tvrtkama koje obavljaju transport roba u međunarodnom prometu i osobama koje sudjeluju u aktivnostima obuhvaćene carinskim zakonodavstvom EU.

Bankovna garancija je sredstvo osiguranja da će biti plaćeno, odnosno garancija da će ugovorene obveze biti izvršene. Ukoliko iste ne budu izvršene obvezu izvršenja preuzima banka ili se korisniku na neki drugi način šteta kompenzira.

U primjeru uvoznog carinjenja odabrani međunarodni otpremnik je tvrtka Tempo d.o.o. iz Labina koja posluje od 1990. godine, pripada bazi najstarijih tvrtki registriranih za špediterko – otpremničke radnje u zemlji i regiji. Tempo d.o.o. jedan je od 90 imatelja statusa AEOC certifikata u Republici Hrvatskoj, odnosno posjeduju status ovlaštenog gospodarskog subjekta, što omogućava brži protok dokumentacije i robe, fleksibilnost u pogledu mjesta carinjenja, mjesta pregleda robe i niz različitih pogodnosti pri carinskim postupcima. AEOC certifikat izdan od strane Carinske uprave RH vrijedi za cijelo područje EU.

Slika 6: Ponuda tvrtke Tempo d.o.o.

TEMPO d.o.o.
Bilincing 7, 52220 Labin
Tel: 00385 (0)52 851 833
OIB: 62743301312 / PDV ID: HR48743301312
FREIGHT FORWARDING AGENCY
IMPORT - EXPORT / CROATIA - SERBIA

MEĐUNARODNO OTPREMNIŠTVO
TEMPO
UVOZ - IZVOZ / HRVATSKA - SRBIJA

HR
Zagreb, Slavonski Brod, Osijek,
Bjelovar, Slavonski Samac, Zupanja,
Tovarnik, Erdut, Stara Gradiska

SRB
Novi Sad, Beograd, Vrljaci, Bogojevi,
Bačka Palanka

Bele Bartoka 29
31300 BELI MANASTIR

Poštovani,

Dozvolite da Vam se prvo predstavimo u par redaka.

Međunarodno otpremništvo Tempo d.o.o. djeluje od 1990. godine i jedno je od najstarijih društava za obavljanje špeditersko-otpremničkih poslova u regiji. Stvaranjem kvalitetnog i stručnog kadra licenciranog od strane Carinske Uprave RH svoju smo poslovnu orijentaciju usmjerili formiranju razgranate mreže poslovnica na graničnim ispostavama i robnim terminalima diljem Republike Hrvatske. Kroz viziju napretka i širenja poslovnih mogućnosti na cijeloj regiji otvaranjem otpremničke tvrtke Tempolabinšped u Srbiji željeli smo upotpuniti svoju uslugu, biti korak ispred drugih, i svojim klijentima ponuditi uslugu carinskog posredovanja i na području Srbije.

Djelokrug našeg poslovanja su Carinsko posredovanje pri uvozu, izvozu te provožu robe kroz zajednicu, organizacija i praćenje transporta trošarinske robe, carinsko savjetovanje, izrada i podnošenje intrastat izvješća.

Posjedujemo izrazito velike carinske garancije koje nisu limitirane vrstom robe i iznosom zaduženja.

Naše radno vrijeme prilagođeno je Vašim potrebama, te kao naš klijent uživate našu podršku 24h dnevno. Za Vas kao našeg klijenta posređujemo i kod svih državnih organa uključenim u špeditersko-otpremničke poslove.

Naša ponuda za špediterske usluge:

1. UVOZNO CARINJENJE 200,00 KN / MRN
2. KORIŠTENJE BANKOVNOG JAMSTVA..... 0,3% od iznosa carinskog duga
3. IZVOZNO CARINJENJE 200,00 KN / MRN

Naša ponuda za podnošenje intrastat izvješća:

1. FIKSNI MJESEČNI PAUŠAL/IZVJEŠTAJ-primici/otpreme 500,00 KN
(u paušal uključeno: -15 dokumenata
-20 stavaka)
2. IZVJEŠTAJ-primici/otpreme do 5 dokumenata..... 350,00 KN
3. Obrada dokumenata nakon 15-og..... 35,00 KN / kom.

<https://tempo-biz.eu>
TEMPO - Local Partner for Your International Success

Upisan u Sudski registar trgovačkih društava RH pri Trgovačkom sudu u Pazinu • MBS 040106358 • Temeljni kapital: 412.000,00 kn uplaćen u cijelosti
Prava: Lara Vlačić Miletić - direktor, Žiro račun kod Raiffeisen BANK Austria d.d. Zagreb - IBAN: HR23 2484008 1101352000 EORI broj: HR48743301312

Obilježje: T 52330 Labela
Tel: 0800-052301-833
OIB: 48743301312 / POV ID: HR48743301312
FORWARDING AGENCY
EXPORT / CROATIA - SERBIA

MEDUNARODNO OTPREMNIŠTVO
TEMPO
UVOZ - IZVOZ / HRVATSKA - SRBIJA

HR
Rijeka, Zagreb, Slavonski Brod, Osijek,
Bjelovar, Suvašica, Samobor, Zadar,
Tovarnik, Erdut, Stara Gradiska
SRB
Novi Sad, Beograd, Vrsac, Bogotovo,
Bačka Palanka

4. Obrada stavke/naimenovanja nakon 20-e 10,00 KN / kom.
5. MJESEČNI IZVJEŠTAJ BEZ PROMETA..... 150,00 KN

Stojimo Vam na raspolaganju za sva eventualna pitanja, kako na početku uspostavljanja nove poslovne suradnje tako i kroz cijelo trajanje iste.

S poštovanjem,

U Osijeku, 25.04.2019.g

Danijela Kopic

Tempo d.o.o.
Poslovnica Osijek
Sv.B.L.Mandića 111a
31000 Osijek
OIB 48743301312

Tel: +385(0)31/829-828
Mob: +385 91 601-3985
Mail: osijek@tempo-biz.eu
www.tempo-biz.hr

ECOCORTEC d.o.o.
Zapadne obale Hrvatske
Brijuni, Brijuni 29
51000 Brijuni
OIB: 3129220810033

Zrinski

<https://tempo-biz.eu>

TEMPO - Local Partner for Your International Success

Upisan u Sudski registar trgovačkih društava RH pri Trgovačkom sudu u Pazinu • MBS 040106358 • Temejni kapital: 412.900,00 kn uplaćen u cjelosti
Uprava: Lana Vlačić Miletić - direktor, Žiro račun kod Raiffeisen BANK Austria d.d. Zagreb - IBAN: HR23 2484008 1101352000, EORI br: HR48743301312

ZASTUPANJE

ZASTUPANA OSOBA

NAZIV POSLOVNOG SUBJEKTA	[REDACTED]
OIB/EORI	[REDACTED]
IME I PREZIME ODGOVORNE OSOBE	[REDACTED]
POSLOVNA ADRESA	[REDACTED]
TELEFON	[REDACTED]
E-MAIL	[REDACTED]

ZASTUPNIK

NAZIV POSLOVNOG SUBJEKTA KOJEM JE IZDAN CERTIFIKAT	[REDACTED]
OIB/EORI	[REDACTED]
POSLOVNA ADRESA	Titov trg 7, LABIN
TELEFON	
E-MAIL	

ZASTUPANJE PREMA CARINSKOM ZAKONODAVSTVU / INTRASTAT

IZRAVNO ZASTUPANJE

da ju zastupa kao *izravni zastupnik* koji djeluje u ime i za račun druge osobe. Ova punomoć vrijedi od dana potpisivanja i sve do ukidanja iste.

NEIZRAVNO ZASTUPANJE

da ju zastupa kao *neizravni zastupnik* koji djeluje u svoje ime i za račun druge osobe. Ova punomoć vrijedi od dana potpisivanja i sve do ukidanja iste.

ZASTUPANJE PREMA TROŠARINSKIM PROPISIMA I/ILI PROPISIMA O POSEBNIM POREZIMA VAŽENJE ZASTUPANJA

ZASTUPANA OSOBA (TROŠARINSKI/POREZNI OBVEZNIK) OVLAŠĆUJE ZASTUPNIKA

da u njegovo ime i račun može u trošarinskom i poreznom postupku pred Carinskom upravom podnositi trošarinske obrasce i obrasce posebnih poreza i njihove ispravke te s time u vezi poduzimati sve radnje koje se odnose na uporabu sustava elektroničke razmjene podataka za podnošenje trošarinskih obrazaca i obrazaca posebnih poreza (sustavi e-Trošarina).

DA

VAŽENJE ZASTUPSTVA

VRJEDI OD: [REDACTED] VRJEDI DO: [REDACTED]

(ako nije odabrana opcija „Vrijedi od“ i „Vrijedi do“ smatra se da punomoć za navedenu uslugu vrijedi do opoziva)

POSLOVNI SUSTAVI: ECS ICS HRAIS HRAIS2 E-TROŠARINE INTRASTAT
CD HRCO EBTI REX INF e AEO
IPEP

POTPIS ZASTUPANE OSOBE I ZASTUPNIKA

[REDACTED]
Potpis zastupane osobe

[REDACTED]
Potpis zastupnika

Izvor: : print screen prema podacima ustupljenima od strane ovlaštene osobe poduzeća
Tempo d.o.o.

Politika tvrtke je usmjerena na kontinuiranoj izobrazbi i usavršavanju djelatnika. Kako bi postigli veću kvalitetu rada uslužnosti i brzo ispunjenje svih zahtjeva komitenata iz područja špedicije, prekrcaja robe, skladištenja Tempo d.o.o. nudi i usluge međunarodne otpreme - izvoza, uvoza, tranzitne špedicije, izrada Intrastat izvješća, osiguranja robe u transportu, organizacija i praćenje specijalnog tereta, pružanje pravnih i drugih savjeta vezanih uz postupak carinjenja, fleksibilno radno vrijeme koje prilagođavaju potrebama komitenata. Tvrtka ima raspoređene poslovnice na robnim terminalima diljem RH: u Zagrebu, Rijeci, Osijeku, Županji i Slavanskom Brodu, te na graničnim ispostavama Bajakovo, Erdut, Tovarnik, Slavonski Šamac, Slavonski Brod i Stara Gradiška.

Sve izvozne procedure i transport robe iz SAD do luke Bremen u Njemačkoj obavlja strana logističko špediterska tvrtka DHL Global Forwarding, SAD.

5.1. Opći podaci o uvoznom poslu i prateća dokumentacija

Zbog zaštite identiteta pošiljatelja (izvoznika) i primatelja (uvoznika) robe, nije moguće navesti točan naziv tvrtke te će u priloženoj dokumentaciji biti navedena XY tvrtka iz St. Paul MN 55110 USA kao pošiljatelj robe, a primatelj robe je tvrtka XY iz Belog Manastira, Republika Hrvatska.

Slika 7: Dispozicija za izravno zastupanje - popunjena

UVOZNIK: ██ Beli Manastir
OIB, naziv i mjesto

██
odgovorna osoba, OIB, telefon, fax, e-mail

**Dispozicija
za izravno zastupanje u uvozu br. 29/01/2024**

1. Broj ugovora ili narudžbe i datum: _____

2. Prodavatelj: ██ SAD
lokalni naziv i adresa

3. Primaatelj: ██ Beli Manastir
lokalni naziv i adresa, telefon, fax, odgovorna osoba

4. Vrijednost robe iz računa / ugovora: 141067,10 USD

5. Paritet prema INCOTERMS-u: EXW, ST. PAUL

6. Trgovački naziv robe na stranom i hrvatskom jeziku (vrsta i kakvoća) i tarifni broj iz Carinske tarife:
PREMA PRILOŽENOJ SPECIFIKACIJI

7. Količina robe: u jedinici mjere: 15420,00 kg bruto težina: 16501,00 kg
broj koleta i vrsta: 61 colli obujam/dimenzija: _____

8. Mjesto carinjenja: SLUŽBA ZA RGP OSIJEK I SL. ZONA

9. Vrsta transporta: Cestovni prijevoz
cestovni, željeznički, zračni, pomorski, kombinirani, zbirni, pošta

10. Roba osigurana (ne/da): _____ Relacija: _____ Rizik: _____
osigurana vrijednost: _____ osiguravatelj i broj police: _____

11. Datum i mjesto preuzimanja robe: _____

12. Pravilo za utvrđivanje carinske vrijednosti: C22 I ET
OIB i broj kopije i prodavatelj povezan i da i pravilo upućenja za kopiju plate nepotpisano račun

13. Zemlja podrijetla: SAD Zemlja uvoza: Hrvatska Zemlja plaćanja: SAD

14. Carinske olakšice (oslobodenja, preferencijali...): _____

15. Vrsta carinskog postupka / namjena uvoza: 40/00

16. Broj i datum nadzorne knjige: _____

17. Carinska garancija (izdavatelj i broj): _____

18. Za pomorsku otpremu: Ukrcavatelj: _____ Luka ukrc: _____ Odredišna luka: _____

19. Dodatne upute: _____

20. Carinske i ostale pristojbe plaća: ████████████████████ Beli Manastir
OIB, naziv i adresa, Broj račun

U smislu članka 18, stavka 1. Carinskog zakonika Unije, ova dispozicija je ujedno punomoć za **IZRAVNO ZASTUPANJE** kojim otpremnik:
48743301312, Tempo d.o.o. Labin, vinkovačka cesta 68, Osijek, Hrvatska
Podaci o ovlaštenom carinskom otpremniku, OIB, naziv i adresa

djeluje u ime i za račun druge osobe. Opunomoćnik je ovlašten za poduzimanje svih radnji u postupku koji vodi Carinska uprava.
U odnosu na carinske deklaracije, uvoznik je odgovoran za plaćanje carinskog duga koji proizlazi iz carinske deklaracije.

PRILOZI: račun prodavatelja broj: 439518/26.12.2023.,00725-1 Potpis i žig odgovorne osobe:
prijevozni dokumenti: 23012024-1/26.01.2024.
EUR: _____
ostalo: _____

████████████████████
████████████████████
████████████████████
31 100 Beli Manastir

Izvor: print screen prema podacima ustupljenima od strane ovlaštene osobe poduzeća XY d.o.o.

U samom primjeru uključeno je više logističko špediterskih operatora kako bi roba bila dostavljena na prodano mjesto. Uzmemo li u obzir da se roba prevozi cestovnim i brodskim prijevozom nužno je uključivanje više logističkih-špediterskih operatera što u zemlji izvoza

tako i u zemlji uvoza, s ciljem postizanja optimiziranog rješenja za način prijevoza koje bi tvrtka mogla prihvatiti.

Sudionici prijevoznog postupka otpreme robe iz Amerike do primatelja robe u Republici Hrvatskoj su slijedeći:

- izvoznik
- strani otpremnik
- prijevoznik – cestovni, pomorski
- domaći carinski otpremnik
- carinski djelatnik
- primatelj robe – uvoznik

Tablica 3: Podaci o prijevozu robe

POŠILJATELJ	Tvrtka XY, sjedište White Pear, Prkway, SAD (naziv tvrtke skriven zbog zaštite osobnih podataka)
PRIMATELJ	Tvrtka XY iz Belog Manastira, R, Hrvatska (naziv tvrtke skriven zbog zaštite osobnih podataka)
DOMAĆI ŠPEDITER	Tempo d.o.o. Labin
STRANI ŠPEDITER	DHL Global Forwarding SAD
VRSTA ROBE	INHIBITORI KOROZIJE
VRIJEDNOST ROBE	141.067,10 USD
BRUTO TEŽINA ROBE	16.501,00 kg
BROJ KOLETA	61 koleto u kontejneru br,SEGU5600394- 40HC

PARITET ISPORUKE INCOTERMS	FOB Montreal
PRIJEVOZNO SREDSTVO	cestovni kamion prekooceanski brod
VRSTA TRANSPORTA	Cestovni Brodski
MJESTO UVOZNOG CARINJENJA ROBE	RGP Osijek i Slobodna zona, Jablanova 11, Osijek
OSIGURANJE ROBE	Nije navedeno

Izvor: izrada autora prema internim materijalima tvrtke Tempo d.o.o.

U tablici 3, u primjeru, navedeni su opći podaci o strankama koje sudjeluju u predmetnom postupanju, vrsta, količina i vrijednost robe, način i prijevozno sredstvo, paritet i mjesto na kojem će se obaviti carinjenje. Prodavatelj robe je američka tvrtka XY iz St. Paul MN 55110 USA, a kupac robe je tvrtka XY iz Belog Manastira, Republika Hrvatska. Tvrtka XY iz Belog Manastira, Hrvatska kupila je robu naziva inhibitori korozije od tvrtke XY iz USA u količini od 16.501,00 kg računom broj 439518/26.12.2023. godine, a taj račun nalazi se na slici 8. Kupljena roba prodana je na Incoterms® FOB Montreal, Kanada. Inhibitori korozije ekološki su prihvatljiviji i sigurniji za zdravlje ljudi u odnosu na tradicionalne inhibitore jer ne sadrže amine, fosfate ili nitrane. Inhibitori su sjajan alat za sprečavanje i smanjenje korozijske agresivnosti okoliša.

Slika 8: Račun za robu kupljenu u Americi + lista pakiranja

4119 White Bear Parkway
 Phone: [REDACTED]
 Fax: [REDACTED]

EST. 1981 • 180 YEARS
 199/160 1788

Invoice Date: 12/26/2023
 Page: 1 of 2

INVOICE

Invoice: 439518
 Sold To: 90150

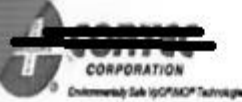
Ship To:

[REDACTED]
 Bele Bartoka 29
 31 300 Beli Manastir
 (Intereuropa) . . Croatia

[REDACTED]
 Bele Bartoka 29
 31 300 Beli Manastir
 (Intereuropa) . . Croatia

LinePart Number	Description	Revision	Quantity	Unit Price	Ext Price
PO Number: 23-020201, 23-010284 Terms: Net 60 Days Tracking #: Universal Sales Rep: No Sis - Europe 9009 Ordered: 11/21/2023 Ship Via: Bestway Order Number: 436674 - FOB: [REDACTED] Ship Date: 12/26/2023					
1	23000121	1	8,000.00LB	2.60000/1	20,800.00
	M-126/3 Eu Blue Masterbatch Eu Blue Masterbatch PO Number: 23-020201, 23-010284				
	Qty. Ordered: 9,600.00LB				
	Lot Number: 120886				
2	23000121	1	1,600.00LB	2.60000/1	4,160.00
	M-126/3 Eu Blue Masterbatch Eu Blue Masterbatch PO Number: 23-020201, 23-010284				
	Qty. Ordered: 9,600.00LB				
	Lot Number: 121660				
3	13900306	1	68.00EA	247.50000/1	16,830.00
	Ecopouch 90/Carton PO Number: 23-020201, 23-010284				
	Lot Number: 121445				
4	35860811	1	25.00Ea	52.80000/1	1,320.00
	Ecoair Biocorr - 12 per carton PO Number: 23-020201, 23-010284				
	Lot Number: 119340				
5	35860804	1	15.00Ea	56.10000/1	841.50
	Ecoair 414 12 per carton PO Number: 23-020201, 23-010284				
	Lot Number: 120858				
6	15000105	1	10,200.00EA	1.82000/1	18,564.00
	VpCl-105 Bulk PO Number: 23-020201, 23-010284				
	Lot Number: 121599				
7	40603012	1	4.00Ea	26.40000/1	105.60
	VpCl-146 35# 24" x 60" PO Number: 23-020201, 23-010284				
	Lot Number: 119211				
8	23000119	1	12,000.00LB	2.58000/1	30,960.00
	M-126/3 Eu Clear Masterbatch Eu Clear Masterbatch PO Number: 23-020201, 23-010284				
	Qty. Ordered: 19,200.00LB				
	Lot Number: 121659				
9	23000119	1	7,200.00LB	2.58000/1	18,576.00
	M-126/3 Eu Clear Masterbatch Eu Clear Masterbatch PO Number: 23-020201, 23-010284				

APPENDIX

Cortec Corporation
 4420 Mission Blvd
 St. Paul, MN 55127
 Phone: 651-430-4400
 Fax: 651-430-4400

Invoice Date: 12/26/2023

INVOICE

Page: 2 of 2

Invoice: 439518

Qty. Ordered: 19,200.00LB

Lot Number: 119332

10	15000010	1	30,000.00EA	0.74000/1	22,200.00
	VpCI-101 Bulk				
			PO Number: 23-020201, 23-010284		

Lot Number: 121598

11	40729065	1	10.00ROL	99.00000/1	990.00
	VpCI-148 35# Custom 15" X 196'				
			PO Number: 23-020201, 23-010284		

Lot Number: 121587

12	10502650	1	16.00EA	357.50000/1	5,720.00
	VpCI-137 1 Roll, 132 Feet				
			PO Number: 23-020201, 23-010284		

Lot Number: 121283

Please Remit to: Cortec Corporation
 ACH/Wire payments: USBank National Assoc
 Bank Account 180121097398
 ABA 091000022
 SWIFT USBKUS44IMT
 or
 Mail Check To: CM 9738
 PO Box 70870
 St. Paul, MN 55170-9738

Line(s) Subtotal:	141,067.10
Miscellaneous Charges:	0.00
Less Advance Billing:	0.00
Total Tax:	0.00
Total	141,067.10USD

IMPORTANT NOTICE TO PURCHASER

All statements, technical information and recommendations contained herein are based on tests Cortec Corporation believes to be reliable, but the accuracy or completeness thereof is not guaranteed. Cortec Corporation warrants Cortec products will be free from defects when shipped to the customer. Cortec Corporation's obligation under this warranty shall be limited to replacement of this product that proves to be defective. To obtain replacement product under this warranty, the customer must notify Cortec Corporation of the claimed defect within six months after shipment of product to the customer. All freight charges for replacement product shall be paid by customer. Cortec Corporation shall have no liability for any injury, loss, or damage arising out of the use of or the liability to use the products. BEFORE USING, USER SHALL DETERMINE THE SUITABILITY OF THE PRODUCT FOR ITS INTENDED USE, AND USER ASSUMES ALL RISK AND LIABILITY WHATSOEVER IN CONNECTION THEREWITH. No representation or recommendation not contained herein shall have any force or effect unless in a written document signed by an officer of the Cortec Corporation. THE FOREGOING WARRANTY IS EXCLUSIVE AND IN LIEU OF ALL OTHER WARRANTIES, EXPRESS, IMPLIED, OR STATUTORY, INCLUDING WITHOUT LIMITATION ANY IMPLIED WARRANTY OF MERCHANTABILITY OR OF FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE. IN NO CASE SHALL CORTEC CORPORATION BE LIABLE FOR INCIDENTAL OR CONSEQUENTIAL DAMAGES.

EXCELL CORPORATION

Page 1 of 2

PACKING LIST

SN# 436674 Ship Date 12/19/2023

PACKAGING DETAILS

Total Gross Weight 16,501 Kg

36,377 Lb

Total Cubic _____ Meters

_____ Feet

☐ Air	☒ Ocean
☐ Truck	☐ UPS
☒ Non Hazardous	☐ Hazardous
☐ FEDEX	☐ DHL GLOB

TO:

BELE BARTOKA 29
31 300 BELI MANASTIR
(INTEREUROPA) , , CROATIA

Unit	Package Code or Type of Packing	Gross Wt.		Net Wt.		Measurement L x W x H	Product Description
		Lb	Kg	Lb	Kg		
24	GAYLORDS	20,544	9,319	19,200	8,709	33X44X44	M-126/3 EU CLEAR MASTERBATCH GAYLORD / 24 GAYLORDS
12	GAYLORDS	10,272	4,659	9,600	4,355	33X44X44	M-126/3 EU BLUE MASTERBATCH GAYLORD / 12 GAYLORDS
4	SKIDS	2,957	1,341	2,816	1,277	48X47X44	ECOPOUCH 50# 23 KG / DRUM / 64 DRUMS (16 DRUMS PER SKID)
1	GAYLORD	423	192	383	174	48X42X41	VPCI-105 BULK EMITTERS GAYLORD / 1 GAYLORD
1	GAYLORD	187	85	147	67	48X42X41	VPCI-101 BULK EMITTERS GAYLORD / 1 GAYLORD
1	SKID	390	177	350	159	48X42X20	VPCI-148 CUSTOM ROLL 15"X1969" ROLL ROLL / 10 ROLLS
1	SKID	275	125	176	80	48X42X25	ECOPOUCH 50# 23 KG / DRUM / 4 DRUMS
				72	33		VPCI-146 ROLL 24X600" ROLL / 4 ROLLS
16	ROLLS	720	327	688	312	23X23X63	VPCI-137 ROLL ROLL / 16 ROLLS

Packing List.doc
Version 4
CONTROLLED DOCUMENT

Issued: 8/14/07
Supersedes: 5/1/07

Izvor: print screen prema podacima ustupljenima od strane ovlaštene osobe poduzeća XY d.o.o.

Ugovorenim Incoterms®, obveza prodavatelja je obaviti i platiti sve izvozne formalnost, pribaviti izvozne dozvole ili odobrenja, te ukrcati robu na plovilo koje odredi kupac u imenovanoj luci. Uz to, prodavatelj snosi sve troškove dovoza do utovarne luke te troškove ukrcanja na brod. Rizik gubitka ili oštećenja robe prelazi s prodavatelja na kupca u trenutku kada je roba ukrcana na palubu broda i to kada je utovarena kompletna pošiljka. Prodavatelj nije obvezan potpisati ugovor o osiguranju, dok kupac dogovara ugovor o transportu te plaća trošak transporta od utovarne luke koja je ugovorena i snosi rizik od gubljenja ili oštećenja tereta. Obveza kupca je riješiti dozvole za uvoz te rješavanje carinskih formalnosti prilikom uvoza.

Prema ovako sklopljenom poslu, može se vidjeti da u dopremi robe sudjeluje više logističko-špediterskih operatera. Sama činjenica da se roba doprema s jednog kontinenta (Sjeverna Amerika) na drugi kontinent (Europa) uvjetuje da mora biti uključeno više vrsta prijevoza i logističko-špediterskih operatera. U ovom primjeru odabran je cestovni i brodski prijevoz. S obzirom da se prodana roba otprema i doprema korištenjem više vrsta prijevoza, uloga u otpremi i dopremi robe, te pružanju usluge logističko-špediterskog operatera bit će opisana uzimajući u obzir navedene dvije vrste prijevoza.

5.2. Organizacija i provedba puta od Amerike do zemlje članice EU

Put robe od početnog terminala u Americi do luke u Bremenu djeluje jednostavan, budući da se roba utovari i više se ne pretovara do određene brodske luke. No bez obzira na to što se roba ne premješta potrebno je pribaviti i osigurati svu popratnu dokumentaciju kako bi roba neometano nastavila svoj put do krajnjeg odredišta – Republike Hrvatske.

Slika 9: Prikaz tijeka robe od mjesta utovara do mjesta istovara.

Izvor: izrada autora prema podacima dobivenim od strane tvrtke naručitelja robe

Na slici 9 prikazan je tijek robe od mjesta utovara do mjesta istovara. Mjesto utovara je u tvrtki XY u SAD-a, a mjesto istovara u tvrtki XY u Hrvatskoj. Kako bi se prijevoz robe nesmetano odvijao, tvrtka XY iz SAD-a angažirala logističko-špeditersku tvrtku DHL GLOBAL FORWARDING, SAD kao svoga vanjskog suradnika koja će u njihovo ime obaviti sve potrebne izvozne formalnosti do luke ukraja, a to je luka u Montrealu, Kanada.

Slika 10: Račun tvrtke DHL

RAČUN 00725-1-1G		Page 1 of 1		
ATTENTION: INVOICES BARTOKA BELE 29 BELI MANASTIR 31300		DATUM RAČUNA 23-sij-24 OZNAKA KUPCA HRECD001 / D04151 BROJ POŠILJKE S2305694990 PDV ID/OIB 51209568696 VALUTA PLAĆANJA 31-sij-24 DATUM IZVRŠENJA USLUGE 23-sij-24 BROJ KONZOLE C2302495830		
DETALJI O POŠILJCI POŠILJATELJ ██████████ CORP REFERENTNE OZNAKE I BROJEVI PON: 23-020201, 23-010284 OPIS ROBE RUST INHIBITORS		PRIMATELJ ██████████ D.O.O. OPERATER: Petrica Rusev		
SERVIS FAK Service level 16501,000 KG	TEŽINA 16501,000 KG	VOLUMEN 58,418 M3	OBRAČUNSKA TEŽINA 58,418 M3	KOLETA 61 PCE
BROD/PUTOVANJE MSC TAMPA / 14E01 / 9317925		MASTERBILL HLCUBSC2312BNPY2	HOUSEBILL MSPA33007	
ORIGIN USMES = Minneapolis, United States	ETD 08-sij-24	DESTINATION DEBRV = Bremerhaven, Germany	ETA 20-sij-24	
KONTEJNERI SEGU5600394 - 40HC				
TROŠKOVI				
OPIS	PDV IN EUR	TROŠKOVI U EUR		
Org. Drop and Pick Fee	Oslobodeno ¹	404,42		
Vozarina	Oslobodeno ¹	5.527,72		
Dodatak za energiju	Oslobodeno ¹	7,50		
THC na iskrcajnom terminalu / Carr.	Oslobodeno ¹	261,68		
Kamionski prijevoz	Oslobodeno ¹	2.417,01		
Tranzitna deklaracija	Oslobodeno ¹	50,43		
Bez Zاپreke	Oslobodeno ¹	61,85		
UKUPNI TROŠKOVI Način plaćanja: Transakcijski račun. Trošak bankovne doznake na teret plaćatelja.				
		NETO IZNOS	8.730,61	
		PDV	0,00	
		UKUPAN IZNOS EUR	8.730,61	
TROŠKOVI U EUR	PDV	PDV %	PDV KLAUZULA	
8.730,61	0,00	0,00	1. OSLOBODENO PDV-A PO ČL. 44. ST.1. T.35 ZAKONA O PDV-U	
8.730,61	0,00	EUR		
Prebaciti Sredstva Na: Banka: SWIFT ZABAHR2XXXX TRAZIB RACIN HR1423600001102638597 ZAGREBACKA BANKA D.D. TRG BANA JOSIPA JELACICA 10,10000 ZAGREB		Ured Izdavanja: DHL GLOBAL FORWARDING D.O.O. BUZINSKI PRILAZ 10 ZAGREB 10010 CROATIA		
PDV NA BROJ HRECD001 00725-1-1G		DHL GLOBAL FORWARDING D.O.O. SLUŽBENO PRILAZ 10, 10010 ZAGREB, Tel. +385 1 6454 919 Fax: +385 1 6370 995 PDV ID: HR42363414236 CREST CODE: MHR410		
		Excellence. Simply Delivered OIB: 42363414236, MB: 34774345, Šifra djelatnosti: 5229, MBS: 011113063, Trgovački sud u Zagrebu, Temeljni kapital 20.000,00 kuna uplaćen u cijelosti. Član Uprave: Marko Frančić		

Izvor: print screen prema podacima ustupljenima od strane ovlaštene osobe poduzeća XY d.o.o.

Kako je kupac po dogovorenom Incoterms® FOB odabrao luku ukrajca Montreal, Kanada, logističko-špediterski operater kao dogovoreni vanjski suradnik organizira cestovni prijevoz od utovara robe u kontejner do luke ukrajca, obavlja sve izvozne formalnosti, te za kupca pronalazi pouzdanog brodskog prijevoznika koji će robu dopremiti bez oštećenja i što kraćem roku.

Slika 11: Dozvola za prijevoz opasnog tereta

IMO DANGEROUS GOODS DECLARATION Page 1 of 2

This form meets the requirements of SOLAS 74 chapter VII, regulation 5; MARPOL 73/78 Annex III, regulation 4 and the IMDG Code, section 9

Shipper 4119 White Bear Parkway St. Paul, MN 55110 USA	Reference number(s) Booking 60925339 Container SEGU560039-4 Seal 0270666
Consignee Bele Bartoka 29 31 300 Beli Manastir (Intereuropa), Croatia	Carrier
Container packing certificate/vehicle declaration DECLARATION It is declared that the packing of the container/vehicle has been carried out in accordance with IMDG Code, paragraph 5.4.2.1 TO BE COMPLETED FOR SHIPMENTS IN CONTAINERS OR VEHICLES	Name/status, company/organization of signatory Brian Yaritz, Shipping, Cortec Corp Place and date St. Paul, MN USA Signature on behalf of packer <i>Brian Yaritz</i> 12-8-23
Ship's name and voyage No. MSC Tampa v.14E01 Port of loading Montreal	Instructions or other matter
Port of discharge Bremerhaven	
Marks & Nos If applicable, identification or registration number(s) of the Unit: UN1950 Aerosols Hazard Class - 2.2 Flash Point: N / A (4G) 25 Fibreboard Boxes x 4.7kg / Box 12-12oz Steel Cans/Ctn x 1 Ctn / Box EMS# F-D,S-U PI# P207 24 Hr. Emergency Number +1-703-527-3887 Chemtrec CNN#5719	Number and kind of packages, proper shipping name, (IMO hazard classification, UN number, packaging group (where assigned), flashpoint (in °C/c.c.) **, control and emergency temperatures **, identification of the goods as MARINE POLLUTANT **, EmS No. and NFAG Table No.*** 350 Lbs Gross 158.76 kg Gross 300 Lbs Net 136.08 kg Net LTD QTY
ADDITIONAL INFORMATION In certain circumstances special information/certificates are required, see IMDG Code, paragraphs 9.7, 19.7, 29.9.1 and 9.10.1 DECLARATION I hereby declare that the contents of this consignment are fully and accurately described above by the proper shipping name(s), and are classified, packaged, marked and labeled/placarded, and are in all respects in proper condition for transport according to applicable international and national governmental regulations.	Gross mass (kg), net quantity/mass** Goods delivered as: ☐ Breakbulk cargo ☐ Unitized cargo ☐ Bulk packages Type of unit (container, trailer, tank vehicle, etc) ☐ Open ☐ Closed Insert "X" in appropriate box (This column may be left empty apart from the heading, in which case insert appropriate description)
	Name/status, company/organization of signatory Brian Yaritz, Shipping, Cortec Corp Place and date St. Paul, MN USA Signature on behalf of shipper <i>Brian Yaritz</i> 12-8-23

Izvor: print screen prema podacima ustupljenima od strane ovlaštene osobe poduzeća XY d.o.o.

S obzirom da se radi o brodskom prekooceanskom prijevozu, nakon suglasnosti s klijentom odabrana je brodska tvrtka DANMAR LINES za prijevoz robe, koja je iznajmila svoj 40HC kontejner broj SEGU5600394. S obzirom da se u pošiljci nalazi i dio robe koja se nalazi na popisu opasnih roba, ishodio je dozvolu za prijevoz opasne robe (slika 11). Po dopremi robe u imenovanu luku Montreal, Kanada, prestaju sve obveze prodavatelja prema kupcu. Za sve

obavljene usluge u zemlji izvoza logističko-špediterski operater naplatit će od prodavatelju, a za sve usluge koje obavlja u imenovanoj luci naplatit će od kupca.

Dolaskom u luku ukrcaja, kontejner broj SEGU5600394 ukrcan je na brod MSC TAMPA broj broda 14E01 dana 10.01.2024. godine. Ukcavanjem kontejnera, brodar DANMAR LINES izdaje pomorski teretni list broj S230569499/C2302495830 (slika 12). Na pomorskom teretnom listu naznačeni su svi podaci o robi, prodavatelju, kupcu, luci opreme-dopreme, podaci o logističko-špediterskom operateru, težini robe, zapremini kontejnera i vrsti robe koja se prevozi. Tovarnim listom se potvrđuje da je roba ukrcana na brod.

Slika 12: Pomorski teretni list

EXPRESS SEA WAYBILL		DANMAR LINES	
for combined transport or port to port shipment		Registered Office: Danzas Corporation, 1210 South Pine Island Road, Plantation, FL 33324	
Shipper [REDACTED] 4119 WHITE BEAR PKWY SAINT PAUL MN 55110 UNITED STATES		Document No. S2305694990 / C2302495830	B.L. No. MSPA33007
Consignee (not negotiable unless consigned "to order", in the order of a named person, or "to bearer") [REDACTED] D.O.O. BARTOKA BELE 29 BELI MANASTIR 31300 CROATIA		Reference No. [REDACTED]	
Notify CORTECROS DOD SPLIT WAREHOUSE KASTEL SUCURAC 21212 CROATIA		Forwarding agent - references (complete name and address) DHL GLOBAL FORWARDING 940 APOLLO RD EAGAN MN 55121 UNITED STATES TEL: +1 612-268-7209	
Vessel MSC TAMPA		Voyage No. 14E01	RECEIVED by the Carrier from the Shipper in apparent good order and condition (unless otherwise noted herein) the total number or quantity of containers or other packages or units indicated in the field below entitled "Number and kind of packages, description of goods" subject to all the terms named (INCLUDING THE TERMS AND CONDITIONS ON THE REVERSE HEREOF (TERMS AND CONDITIONS)) from the place of receipt or the port of loading, whichever is applicable, to the port of discharge or the place of delivery, whichever is applicable. In accepting this Bill of Lading, the Merchant (as defined in the Terms and Conditions) expressly accepts and agrees to all its terms, conditions and exceptions whether printed, stamped or written, or otherwise incorporated (including without limitation the Terms and Conditions). IN WITNESS WHEREOF the number of original Bills of Lading stated below at the face and date has been signed, one of which being accomplished the others to stand void. The Carrier accepts a duty of reasonable care to check that any document which the Merchant surrenders as a bill of lading is genuine and original. If the Carrier complies with this duty, it will be entitled to deliver the Goods against which it reasonably believes to be a genuine and original bill of lading, such delivery discharging the Carrier's delivery obligations. Where this Bill of Lading is marked "Express Sea Waybill" (in which case all references in this document and the Terms and Conditions to this "Bill of Lading" shall be deemed to refer to this "Express Sea Waybill"), delivery may be made (after payment of any outstanding freight) at the sole discretion of the Carrier, to the nominated person only upon proof of identity. Such delivery shall constitute due delivery hereunder.
Place of receipt MINNEAPOLIS, UNITED STATES	Port of loading MONTREAL, CANADA	For the release of goods apply to: DHL GLOBAL FORWARDING D.O.O. BUZINSKI PAVILAZ 10 ZAGREB 10030 CROATIA Tel: +385 1 6454 919 Fax: +385 1 6370 995	
Port of discharge BREMERHAVEN, GERMANY	Place of delivery BREMERHAVEN, GERMANY		
Marks and Nos.	Number and kind of packages: description of goods 1 x 40HC CONTAINER 61 Piece(s) RUST INHIBITORS	Gross Weight in kilos 16501.000 KG	

*Shipper Load and Count
 ITN: X20231226910197

SHIPPED ON BOARD 10-JAN-24
 Freight Collect

Please see Continuation Page
 Page 1 of 2

Container	Seals	Type	weight	Volume	Packages	Mode	Temp	Humidity
SEGU5600394	0270666	40HC	36378.478 LB	58.418 M3	61	PCE DOOR/DOOR		
	60 PCE	16225.000 KG	GEN	RUST INHIBITORS				
	1 PCE	276.000 KG	DCO	UN1760, CORROSIVE LIQUID, N.O.S., class 8, PG III				
				UN1760				
				206.38 KG NET				
				219.99 KG GROSS				

Total No. of containers/packages: 1

ABOVE PARTICULARS AS DECLARED BY SHIPPER

Freight and charges	Quantity based on	Rate	Per	Prepaid	Collect

Freight payable at BREMERHAVEN, GERMANY	Place and Date of issue EAGAN, UNITED STATES 10-JAN-24
Number of original Bs/L 0 (ZERO)	Signed on behalf of the Carrier: Danzas Corporation (FMC License No. 318)

The Carrier's liability is determined and limited in accordance with clause 8 of the TERMS AND CONDITIONS

Copy
NOT NEGOTIABLE

Izvor: print screen prema podacima ustupljenima od strane ovlaštene osobe poduzeća XY d.o.o.

Kada brod isplovi iz luke u Montrealu, Kanada, kupac može pratiti njegov tijek kretanje putem poveznice <https://www.track-trace.com/container>, koja mu omogućuje praćenje plovnog puta broda, luke pristajanja i istovara, a najvažnije informaciju o očekivanom dolasku broda u dogovorenu luku iskrcaja. S druge strane, na isti način logističko-špediterskom operateru omogućena je priprema i daljnja organizacija usluge, odnosno pravovremenu pripremu potrebne dokumentacije za izdavanje carinske prateće provodne isprave koju kroz sustav elektronički dostavlja carinskoj službi zemlje uvoznice. Nakon dostavljene carinske prateće provodne isprave carinskoj službi u zemlji uvoznici, ispostavlja kupcu račun za obavljenju uslugu (slika 10). Na računu su opisani svi manipulativni troškovi koji su nastali u pomorskom prijevozu i troškovi usluge.

Iskazani troškovi po ispostavljenom računu su od velike važnosti za uključivanje u carinsku i poreznu osnovicu prilikom podnošenja i puštanja robe u slobodan promet. Te troškove kupac mora platiti logističko-špediterskom operateru DHL GLOBAL FORWARDING.

Slika 13: CMR za cestovni prijevoz od Bremena do Osijeka + njemački dokument (prateća
 provozna isprava) za prijevoz robe do Osijeka

1 Exemplaire per l'Esportatore - Exemplaire de l'Expéditeur - Copy for sender

1 Mittente (nome, domicilio, paese) Expéditeur (nom, adresse, pays) Sender (name, address, country) 4119 WHITE BEAR PARKWAY ST. PAUL, MN 55110, USA		Lettera di vettura internazionale Lettre de voiture internationale International consignment note (Stampa 170)		Questo trasporto è sottoposto, nonostante tutte le clausole contrarie, alla Convenzione del Trasporto stradale. This carriage is subject to the Convention on the Contract for the Inter-Carriage of goods by road. CMR No: 23012024-1	
2 Destinataro (nome, domicilio, paese) Consignataire (nom, adresse, pays) Consignee (name, address, country) d.o.o. BELE BERTOKA 29 HR-31300 BELI MANASTIR		16 Transportatore (nome, domicilio, paese) Carrier (name, address, country) AUTOPRIJEVOZ KATIČIĆ HR-35400 NOVA GRADIŠKA, MALA 73 TRUCK NUMBER: NG 199 NG / NG 401 BU		17 Transportatore successivo (nome, domicilio, paese) Successive carriers (name, address, country)	
3 Luogo di presa in consegna delle merci Place of taking over the goods HR-31300 BELI MANASTIR		18 Riserve ed osservazioni del mittente Carrier's reservations and observations		19 Convenzioni particolari Special agreement	
4 Luogo di destinazione delle merci Place of taking over the goods Eurogate Container Terminal GmbH Senator-Borttscheller-Straße 1 DE-27568 Bremerhaven		5 Modulo allegato Documents attached Document attached CMR, T1 Document, MSDG Document		15 Rimborso / Remboursement / Cash on delivery	
6 Contrassegno e numero Marks and number 1x40'HC CTR: SEGU5600394 PIN: 1J1P2AN69P LRN: DHL-SEGU5600394 Seal: 0270666		7 Numero dei colli Number of packages 4 COLLI ADR GOODS 57 COLLI RUST INHIBITORS-NO 61 COLLI ADR		8 Modalità di imballaggio Method of packing	
9 Descrizione delle merci Nature of the merchandise ADR GOODS RUST INHIBITORS-NO ADR		10 Numero statistico N. statistico		11 Peso lordo / Kg Gross Weight / Kg 253,01 KG 16.247,99 KG 16.501,00 KG	
12 Volume in m ³ Volume in m ³		13 Istruzioni del mittente Sender's instructions Import custom clearance: CI OSJEK TEMPO d.o.o. Danijela Kopic, 091 / 6013 985 Prazni kontejner: RIJEKA		20 Pagare per To be paid by Prezzo del trasporto: Carriage charges Descontos: Deductions Supplementi: Supplement charges Spese accessorie: Other charges TOTAL	
14 Istruzioni al pagamento del danno Instructions as to payment damage Porto franco Porto non franco		21 Stabilimento Established at BREMERHAVEN		22 Mittente Sender 4119 WHITE BEAR PARKWAY ST. PAUL, MN 55110, USA Firma e Timbro del Mittente Signature and stamp of the sender	
23 Transportatore Carrier AUTOPRIJEVOZ KATIČIĆ HR-35400 NOVA GRADIŠKA, MALA 73 Firma e Timbro del Transportatore Signature and stamp of the carrier		24 Ricevuta dalla Merce / Marchandises reçues / Goods received Luogo: Lieu Place Firma e Timbro del Destinataro Signature et timbre du destinataire Signature and stamp of the consignee		25 Rimborso / Remboursement / Cash on delivery	

Kada su obavljene sve formalnosti u luci iskrcaja u Bremenu, Njemačka i kontejner s robom iskrčan na cestovno vozilo, kontejner s robom kreće dalje cestovnim prijevozom – tegljačem i uz carinski dokument prateće provozne isprave koji je ispostavila njemačka carinska služba (MRN 24DE245274074002J9) i međunarodni cestovni list CMR br. 23012024-1 (slika 13.) do odredišnog Carinskog ureda Europske unije u kojemu će se roba pustiti u slobodan promet. U ovom primjeru to je odredišni Carinski ured Osijek- Služba za RGP Osijek i Sl. zona.

5.3. Provedba uvozne procedure u ispostavi Carinskog ureda u Osijeku

S obzirom da se radi o robi koja dolazi iz trećih zemalja, ona podliježe carinskom postupku puštanja robe u slobodan promet. Dolaskom kontejnera s robom na odredišni Carinski ured koji je naznačen na carinskoj provoznoj pratećoj ispravi, a kupac je kupio robu na Incoterms® FOB, dužan je obaviti sve uvozne formalnosti. Odabrani logističko-špediterski operater je tvrtka Tempo d.o.o. Labin. Kupac potpisuje ponudu i dispoziciju (slika 6. i 7.). Uvidom u dispoziciju i ponude, vidljivo je da je kupac pristao da ga logističko-špediterski operater izravno zastupa (u njegovo ime i za njegov račun) u carinskom postupku puštanja robe u slobodan promet.

Slika 14 : Uvozna carinska deklaracija

Stranica 1/4

U/241-00067

Broj vešt. 4.01.2005

Uvoznik: [REDACTED] DOO Bartoka Bele 29 31300 Beli Manastir	HR51209568696	DEKLARACIJA IM A H1 Postupak: 40 00 Status: IE429 (29.1.2024. 12:59:38) Carinarnica: HR070173 SLUŽBA ZA RGP OSIJEK I SL. ZONA Način plaćanja: R - Garancija Odgođeno plaćanje: Carinu plaća: HR51209568696 Jamstvo polaže: Podaci o jamstvu: 1 / J006 / 11002/2019/0234/2/HR48743301312 (Šifra / Korisnik / Ref. oznaka) Odobrenje: C501 / Tempo d.o.o. Labin / HRAEOC4130120190003	 MRN: 24HR070173000797R4 LRN: 4874330131224029393133 Datum puštanja robe: 29.1.2024.
Deklarant: [REDACTED] DOO Bartoka Bele 29 31300 Beli Manastir	HR51209568696		
Zastupnik: Tempo d.o.o. Labin Vinkovačka cesta 68 31000 Osijek	HR48743301312		

Broj pošiljaka:	1
Ukupno stavaka:	5

Pošiljka	1	Referentni broj / UCR:		Bruto masa:	16501 kg
Izvoznik:	[REDACTED] 4119 WHITE BEAR PARKWAY 55110 SAINT PAUL	Zemlja podrijetla:	US	Neto masa:	15420 kg
Prodavatelj:		Zemlja otpreme:	US	Ukupan broj koleta:	61
Kupac:		Zemlja odredišta - regija:	HR BELI MANASTIR		
		Vrsta prijevoza na granici:	3 - Cestovni prijevoz	Nacionalnost:	HR
		Prijevozno sredstvo u dolasku:	30/NG199NG/NG401BU		
		Vrsta prijevoza u unutrašnjosti:	3 - Cestovni prijevoz		
		Uvjeti isporuke:	EXW / US STP / ST.PAUL US		
		Vrsta transakcije:	11 - Konačna kupoprodaja robe, osim		
		Ostali učesnici u postupku:			

Lokacija robe		Oznaka skladišta:	/
Tip:	A - Određena lokacija	Kontejner:	SEGU5600394
Kvalifikator:	V - Identifikator carinskog ureda		
Obljezja:	HR070173		

Financijske informacije		Dotatna porezna oznaka:	FR7/ HR51209568696
Vrijednost pošiljke:	141.067,10 USD		
Tečaj:	1,094400 USD		
Ukupna davanja:		Uvedanja i odbici:	AK 5.932,14 CA 2.798,47
100	0,00		EA 2.375,09
A00	8.674,03		
B00*	36.575,91		
Ukupni iznos duga:	8.674,03		

Isprave i dodatni podaci (Tip / Broj)	
Prethodni dokumenti:	N337/ 70173/440/432/2024
Dodatne reference:	Y025/ HRAEOC4130120190003
Transportni dokumenti:	N730/ 23012024-1/26.01.2024.
Dodatne informacije:	
Priloženi dokumenti:	

Datum: 22.3.2024. Vrijeme: 14:43:46

nova CT

Izvor: print screen prema podacima ustupljenima od strane ovlaštene osobe poduzeća XY d.o.o.

Dana 1.1.2023. godine uveden je novi uvozni carinski sustav puštanja robe u slobodan promet iz trećih zemalja HRAIS2. Uvođenjem novog carinskog sustava, logističko-špediterski operateri morali su prilagoditi svoje programske sustave i usluge zahtijevanim carinskim postupcima. U novosti koje su uvedene u novom carinskom sustavu HRAIS 2, spada i to da logističko-špediterski operateri moraju biti registrirani za korištenje usluga GB2 uz prethodno posjedovanje certifikata za korištenje elektroničkog potpisa. Bez navedenog certifikata nije moguće niti pristupiti usluzi G2B. Usluga zastupanja u carinskom postupku puštanja robe u slobodan promet od logističko-špediterskog operatera zahtijeva korištenje njegovog bankovnog jamstva, te obradu dokumenata. Kod postupka puštanja robe u slobodan promet bankovno jamstvo ne može biti limitirano vrstom robe i iznosom zaduženja. Ukoliko mu je bankovno jamstvo limitirano, ne može pristupiti carinskom postupku puštanja robe u slobodan promet.

Obrada dokumenata u ovom primjeru je složena za logističko-špediterskog operatera, jer on mora robu razvrstati u tarifnu oznaku. Tarifna oznaka nalazi se u sustavu TARIC . Svaka vrsta robe koja se nalazi na računu ima svoju tarifnu oznaku. Tarifnom oznakom su propisani uvjeti i mjere, ograničenja za pojedinu vrstu robe, te davanja. S obzirom da se radi o inhibitorima korozije, za pojedine tarifne oznake robe mora se ishoditi odobrenje sanitarnog graničnog inspektora da je uvoz takve vrste robe dozvoljen.

Obradom dokumenata i unosom podataka u carinski sustav u elektroničkom obliku logističko-špediterski operator šalje uvoznu carinsku deklaraciju za puštanje robe u slobodan promet. Carinska služba poslana deklaraciju i prikazane podatke u podatkovnim elementima deklaracije obrađuje, provjerava robu, usklađuje robu s elektronički dostupnim i poslanim ispravama. Sustav za provjeru uvozne carinske deklaracije i traženog postupka puštanja robe u slobodan promet vrši analizu rizika predmetnog pošiljatelja, primatelja, provjeru deklarirane robe. Analiza rizika u carinskoj deklaraciji je proces koji se koristi kako bi se identificirali potencijalni rizici u vezi sa uvozom predmetne robe. Ta analiza se vrši na osnovu unesenih podataka elektronskim putem u carinskoj deklaraciji, kao što su vrsta robe, tarifna oznaka , deklarirana carinska vrijednost, zemlja podrijetla, transportni put, kao i prijašnji uvozni postupci. Na osnovu analize rizika, carinski djelatnik dobiva poruku koje mjere i postupanja mora poduzeti kako bi se npr. spriječila ilegalna trgovina, spriječio uvoz zabranjene robe, utaja poreza ili kršenje drugih propisa.

Postupajući po nalogu analize rizika, carinski djelatnik, provjerava podatke u deklaraciji, usklađuje priloženu dokumentaciju sa traženim postupkom, pregledava vrstu i količinu deklarirane robe, te ukoliko nema nepravilnosti završava deklaraciju i pušta robu u slobodan

promet. Iz uvozne carinske deklaracije MRN 24HR070173000797R4 od 29.01.2024. vidljiv je ukupan carinski dug u iznosu 8.674,03 EUR.

Nakon obavljenog carinskog postupka, logističko-špediterski operater upućuje kamion s robom do krajnjeg odredišta, a to je tvrtka koja se nalazi u B. Manastiru, Hrvatska.

5.4.Zaključivanje posla uvoza robe

Kada carinski špediter Tempo d.o.o. završi s procedurom uvoznog carinjenja, roba se isporuči u XY tvrtku u Belom Manastiru, uvozni posao privodi se kraju.

Slika 15: Račun Tempo d.o.o. za obavljenju uslugu

TEMPO d.o.o.
 Titov trg 7, 52220 Labin
 Hrvatska (Croatia)
 tel.: 052 851-833
 mail: info@tempo-biz.eu
 https://tempo-biz.eu

Poslatelj:
 [redacted] d.o.o.
 [redacted] d.o.o. za proizvodnju i
 trgovinu
 Bartoka Bele 29
 HR-31300 BELI MANASTIR
 Hrvatska

Primalac:
 [redacted] d.o.o.
 [redacted] d.o.o. za proizvodnju i trgovinu
 Bartoka Bele 29
 HR-31300 BELI MANASTIR
 Hrvatska

Adresa sjedišta:

Dat. izv. isp. 29.01.2024
Datum valute 28.02.2024
Labin, dana 29.1.2024.

Potvrda:
MRN: 24HR070173000797R4/29.1.2024.

Dostava
Dokument izradio: Rosana Batelić Kontuš
Vrijeme izdavanja 30.1.2024. 11:12:05
Usluga izvršena na: 19 - POSLOVNICA OSIJEK
Interni broj: 24-360-000845

Račun: 845-90-360

OIB kupca: 51209568696

Ident	Naziv	Količina	MJ	Cijena	R. %	PDV %	Vrijednost bez PDV
001	Otpremničke usluge	1,00	KOM	30,00	0,00	25,00	30,00
018	Usluga angažiranja bankovne garancije	1,00	KOM	26,02	0,00	25,00	26,02
Ukupno							56,02
PDV							14,01
Za platiti EUR							70,03

Slovima sedamdeset EUR 03/100

POREZNE STOPE	Osnova	PDV	Vrijednost
Usluga na koju se obračunava PDV po stopi 25%	56,02	14,01	70,03

Način plaćanja: Transakcijski račun

Pošiljatelj: [redacted], US
 Primalac: [redacted] DOO, HR
 Zaključek: /
 Prilog: Deklaracija, car. faktura

Odgovorna osoba za izdavanje računa: Rosana Batelić Kontuš.

Plaćanje izvršiti na račun IBAN: HR23 2484 0081 1013 5200 0
 Pri plaćanju platnim nalogom navedite model 00 i poziv 24-360-000845.
 U slučaju kašnjenja pri plaćanju obračunavamo zakonske zatezne kamate.

Za sve reklamacije možete se obratiti na: eracun@tempo-biz.eu
 Rok za reklamaciju je 15 dana od primitka računa.

Račun je izrađen na računalu i kao takav pravovaljan je bez pečata i potpisa (Čl.9 Zakona o računovodstvu)

Trgovački sud u Rijeci - stalna služba u Pazinu. MBS: 040106358. OIB: 48743301312, PDV ID: HR48743301312. Temejni kapital: 412.900,00 KN.
 Uprava: Alen Antunović, direktor. IBAN: HR2324840081101352000, RBA d.d. Zagreb, IBAN: HR9823400091110460188, PBZ d.d. Zagreb

Strana 1/1

Izvor: print screen prema podacima ustupljenima od strane ovlaštene osobe poduzeća XY d.o.o.

Špediter ispostavlja račun br. 845-90-360 za obavljene otpremničke usluge pri carinjenju robe i usluge angažiranja bankovne garancije. Uz predmetni račun uvozniku se dostavlja i kompletna dokumentacija (uvozna carinska deklaracija, faktura, međunarodni tovarni list) koja je korištena u postupku puštanja robe u slobodan promet.

Dokumenti koji su se koristili u cjelokupnom prijevoznom postupku uvoza iz Amerike do republike Hrvatske uvozniku služe za knjigovodstvenu evidenciju u poslovnim knjigama i dokaz da je roba, koja je izvezena iz Amerike nakon puštanja robe u slobodan promet i plaćanja svih uvoznih davanja, stekla status domaće robe. Roba nakon toga može ići dalje u promet ili za krajnje korištenje.

ZAKLJUČAK

U današnje vrijeme ne postoji poduzeće koje se tijekom svog poslovanje nije susrelo s procesom uvoza robe. U prošlosti je proces uvoza bio puno kompliciraniji i teži, postojala je hrpa dokumentacije i zahtjeva koji su se morali popuniti i prikupiti prije nego se uopće kupi određena roba. Napretkom tehnologije i posebno mogućnosti specijalizacije određenog sektora poslovnog procesa razvija se i outsourcing. Outsourcing je drugi naziv za „iznajmljivanje“ određenog alata, stručnjaka ili općenito tvrtke za pojedine sektore poslovanja. Outsourcing kroz godine korištenja broji samo pozitivne strane, pogotovo ukoliko ga menadžment poduzeća ozbiljno shvati. Nužno je napraviti detaljne analize i procjene prije nego se odluči koji dio poslovanja bismo prepustili nekome tko nije dio matičnog poduzeća. Samim time taj dio ima velike šanse za maksimalni uspjeh dok se postojeći resursi preusmjeravaju na sektor gdje je poduzeće trenutno najbolje i gdje ima najveće šanse za napredak.

Špedicija je usluga proizašla iz outsourcinga, gdje poduzeće plaća drugu tvrtku, specijaliziranu za uvoz robe i sve popratne radnje kako bi mu riješila transport robe od početne točke do krajnjeg odredišta. Špediter ima mnoge zadatke među kojima su nabava robe, organizacija transporta, skladištenje, praćenje pošiljke, organizacija provedbe potrebnih inspekcija te usluga carinjenja. Outsourcing špedicije može biti koristan za tvrtke koje žele da optimiziraju svoje poslovanje, usredotoče se i fokusiraju na svoje glavne aktivnosti, dok profesionalcima prepuštaju brigu o logistici. Ova usluga može pomoći u smanjenju troškova, poboljšanju efikasnosti i pružanju stručnog znanja i podrške u području logistike i transporta.

Primjer procesa uvoza robe iz Amerike do Hrvatske potkrijepljen je pratećom dokumentacijom. Detaljnim prikazom dokumentacije koja prati robu od početka – odabira špeditera do završetka procesa – isporuke računa, prikazana je važnost odabira špeditera koji ima znanje, iskustvo i kontakte budući da samo jedan neispravno popunjen dokument znači zastoje u transportu i moguće zadržavanje robe na terminalu gdje je došlo do problema. Carinska uprava jedna je od zadnjih odredišta kod ulaska robe u zemlju uvoznicu. Ovisno o tome dolazi li uvezena roba iz zemalja članica Europske unije ili ne razlikuje se i sam proces carinjenja. Uloga špeditera može biti ključna u olakšavanju cijelog procesa uvoza.

Razvoj tehnologije omogućuje lakši uvoz i izvoz robe ukoliko se redovito obrazuje i educira, sukladno tehnološkom napretku i mijenjaju zakona kojima je obuhvaćen posao logistike, špedicije i carine.

Najvažniji zadatak špedicije kao outsourcing usluge je izvršenje logističkog procesa dopreme robe od pošiljatelja do primatelja u dogovorenim rokovima uz pridržavanje carinskih pravila i zakona i uz što manje troškove.

Na osnovu prikazanog primjera uvoza inhibitora korozije iz Amerike u Republiku Hrvatsku, preporuka za uspješno izvršenje uvoznog posla je pažljiv odabir pouzdanog špeditera koji ima provjerene reference, iskustvo i usluge. Efikasno upravljanje ovim procesom stvara konkurentsku prednost tvrtke na globalnom tržištu.

LITERATURA

1. Andrijanić I, Aržek Z, Prebežac D, Zelenika R. Transportno i špeditersko poslovanje. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb i Mikrorad d.o.o.; 2001
2. Babić, D.; Stanković, R.; Bajor, I.(2020.) Špediterski poslovi u logističkoj djelatnosti. Zagreb, Fakultet prometnih znanosti
3. Buneta, A., Stanković Obrč, I. (2021). Primjena outsourcinga u poslovanju top 5 startup poduzeća u RH, Acta Economica Et Turistica 7(1), 91-107
4. Car, T. (2016). 'Uloga špeditera u organizaciji cestovnog prijevoza robe', Završni rad, Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet, citirano: 23.04.2024., <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:148:121786>
5. Carinska uprava, <https://carina.gov.hr/UserDocsImages//2491%20AEO//AEO%20STATUS.pdf> (pristupljeno 23.04.2024.)
6. Carinska uprava, https://carina.gov.hr/UserDocsImages//2491%20AEO//POPIS%20OVLA%20C5%A0TENI%20GOSPODARSKI%20SUBJEKATA_19_4_2024.pdf- (pristupljeno 24.04.2024.)
7. Dragun, K. (2016): Utjecaj outsourcinga na poslovnu uspješnost hotelskih poduzeća u splitsko-dalmatinskoj županiji. Split: Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet. <https://repozitorij.svkst.unist.hr/islandora/object/efst%3A860> (pristupljeno 02.08.2021.)
8. Drljača, M. (2010.) Outsourcing kao poslovna strategija. Zbornik radova 11. Međunarodnog simpozija o kvaliteti. Kvaliteta, konkurentnost i održivost. Hrvatsko društvo menadžera kvalitete i Oskar. Zagreb, Sv. Martin na Muri, str. 53-64
9. Dvorski, S.; Ruža, F.; Kovšca, V.(2007). Poslovna Ekonomija. Varaždin, TIVA
10. Erceg, A. (2020.): Sourcing i usluge kupcima, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek <http://www.efos.unios.hr/sourcing-i-upravljanje-kupcima/wp-content/uploads/sites/499/2020/03/3.-Ciljevi-i-zna%C4%8Denje-nabave.pdf> (pristupljeno 05.04.2024.)
11. Feiss, B (2015) Uloga špeditera na tržištu prijevoznih kapaciteta, završni rad, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2015.
12. Ferišak, V. (2002.) Nabava, politika – strategija – organizacija – management. Zagreb: Grafos d.o.o. Zagreb
13. Ivaković, Č.; Stanković, R.; Šafran, M. (2010.) Špedicija i logistički procesi. Zagreb: Fakultet prometnih znanosti

14. Kolaković, M. (2002) Outsourcing ili usmjerenje na glavnu aktivnost, a sve ostalo neka obavljaju drugi koji će to obaviti bolje, brže i jeftinije. Računovodstvo, revizija i financije: [mjesečnik za poslovnu praksu], Vol.12, No.7. str. 127
15. Kukić, T. (2022). 'Outsourcing i uspješnost poslovanja', Master's thesis, University of Rijeka, Faculty of Economics and Business, accessed 16 May 2024, <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:192:470436>
16. Lazibat, T. i Kolaković, M. (2004). Međunarodno poslovanje u uvjetima globalizacije. Zagreb: Sinergija nakladništvo d.o.o.,
17. Letica, M. (2014). 'Utjecaj outsourcinga na poslovne performanse poduzeća', Disertacija, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, citirano: 06.05.2024., <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:735239>
18. Martinović, A. (2017). 'Eksternalizacija kao poslovna strategija - primjer javnog sektora Republike Hrvatske', Master's thesis, University of Rijeka, Faculty of Economics and Business, accessed 16 May 2024, <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:192:713599>
19. Pavić, M (2016) – Taktički i strateški ciljevi outsourcinga: Empirijsko istraživanje prakse velikih poduzeća. Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, Vol. 14 No. 1, str. 51-64.
20. Pejazić, J. (2019). 'Outsourcing poslovnih usluga', Diplomski rad, Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet, citirano: 12.05.2024., <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:148:102996>
21. Petek, P.(2021): Prikaz poslova špedicije pri organizaciji kontejnerskog prijevoza robe, završni rad, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti
22. Pravilnik o odobravanju pružanja usluga carinskog zastupanja („NN“ broj 46/19) preuzeto 16.05.2024. sa https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_05_46_902.html
23. Segetlija, Z. (2008.) Uvod u poslovnu logistiku. Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku.
24. Vršić, E. (2000). Utjecaj špediterske instradacije na optimalizaciju proizvodnje prometne usluge „Naše more“, 47(3-4), str. 134-140.
25. Vučur, G. (2016). Utjecaj outsourcinga na profitabilnost hotelskih poduzeća', *Ekonomska misao i praksa*, 25(1), str. 283-300. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/160068> (Datum pristupa: 16.05.2024.)
26. Zakon o uvjetima za pružanje usluga carinskog zastupanja („NN“ broj 57/18) preuzeto 16.05.2024. sa https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_06_57_1154.html
27. Zelenika, R. (2002.) Incoterms 2000. U teoriji i praksi. Rijeka, Ekonomski fakultet u Rijeci
28. Zelenika, R. (2005), Temelji logističke špedicije. Rijeka, Ekonomski fakultet u Rijeci
29. Zelinika, R.; Pavlić, H. (2004). Strategijske odrednice poslovne politike špediterskoga logističkoga operatora. Rijeka, Ekonomski fakultet u Rijeci

Popis slika

1. Slika 1. Faze prepoznavanja potrebe za outsourcing partnerom te odabir outsourcing partnera
2. Slika 2. Vrste špediterskih poslova
3. Slika 3: Špediter kao organizator otpreme i prijevoza robe
4. Slika 4: Postupak prijavljivanja robe pri prelasku carinske crte
5. Slika 5: AEO status – vrste odobrenja
6. Slika 6: Ponuda tvrtke Tempo d.o.o.
7. Slika 7: Dispozicija za izravno zastupanje – popunjena
8. Slika 8: Račun za robu kupljenu u Americi + lista pakiranja
9. Slika 9: Prikaz tijeka robe od mjesta utovara do mjesta istovara.
10. Slika 10: Račun tvrtke DHL
11. Slika 11: Dozvola za prijevoz opasnog tereta
12. Slika 12: Pomorski teretni list
13. Slika 13: CMR za cestovni prijevoz od Bremena do Osijeka + njemački dokument za prijevoz robe do Osijeka
14. Slika 14 : Uvozna carinska deklaracija
15. Slika 15: Račun Tempo d.o.o. za obavljenju uslugu

Popis tablica

1. Tablica 1: Tablica putnih isprava ovisno o vrsti prijevoza
2. Tablica 2: Tijek špediterskih usluga pri uvozu robe iz trećih zemalja
3. Tablica 3: Podaci o prijevozu robe